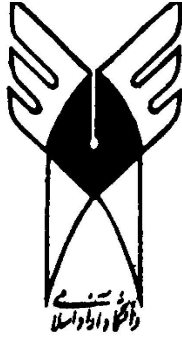

جهت خرید فایل word به سایت www.kandooon.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

دانشگاه آزاد اسلامی

پروژه واحد کارآموزی (۱) و (۲)

استاد راهنما:

.....

دانشجو:

.....

رشته: مهندسی مکانیک در حرارت و سیالات

.....

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

جوشکاری الکترونیون

فهرست

صفحه	عنوان
۴.....	نکاتی مهم در مورد جوشکاری الکتروفیوژن .....
۱۷.....	اصول کلی انبارداری، نگهداری، حمل و نقل اجناس پلی اتیلن .....
۲۷.....	بازرسی و کیفیت جوشکاری .....
۳۷.....	طریقه تعمیر و جمع آوری علمک‌های پلی اتیلن .....
۴۵.....	نحوه تعمیرات شبکه‌های پلی اتیلن .....
۷۲.....	معرفی دستگاه P2000 .....

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

نکاتی مهم در مورد جوشکاری

الکتروفیوژن

«نکاتی مهم در مورد جوشکاری الکتروویژن»

متن ارائه شده ذیل در ارتباط با مبحث جوشکاری الکتروویژن میباشد که با تکیه بر مشکلات حادث در کارگاههای مختلف و بحث و بررسی پیرامون آنها با کارشناسان داخلی و خارجی نوشته شده است. بنابراین اکیداً توصیه میشود نتایج و مبانی ارائه شده به طور جدی به کار گرفته شود تا قادر باشیم حتی المقدر از هر گونه خلل و نقائص بعدی پیشگیری کرده باشیم.

بر اساس شواهد موجود و نمونه‌های ارسالی به آزمایشگاه ری و مشکلات عنوان شده از طرف مناطق در تعداد قابل توجهی از جوشهای الکتروویژن مواد مذاب به صورت غیرطبیعی از نشانگرهای جوین (WELD INDICATOR) خارج شده و موجب بروز نگرانی راجع به کیفیت جوش گردیده است. خروج غیرطبیعی مواد مذاب غالباً به صور ذیل بوده است:

- از هر دو نشانگر جوش مواد مذاب با حجم زیاد بیشتر از حالت معمول خارج شده‌اند.
- از یکی از نشانگرهای جوش مواد مذاب با حجم زیاد و بیشتر از حالت معمول خارج شده و از نشانگر جوش دیگر مواد مذاب کمتر از حالت طبیعی خارج شده، یا اصلاً خارج نشود.
- از هر دو نشانگر جوش در حد تقریباً طبیعی مواد مذاب خارج شده‌اند وی با هم متفاوت بوده کاملاً متقارن نباشند.

در پی بررسی، تجزیه و تحلیل موارد فوق نتایج ذیل حاصل گردیده که قابل عنایت و لازم الاجرا است:

الف - انجام عملیات جوشکاری الکتروویژن مستلزم رعایت دقیق شرایط آب و هوا و به خصوص دمای محیط میباشد و آگاهی از این نکته حائز اهمیت است که بویژه دمای بالای محیط میتواند اثرات تخریبی در کیفیت جوش الکتروویژن ایجاد نماید چرا که اصولاً در این نوع جوشکاری. از طریق انرژی الکتریکی ایجاد شده در سیم پیچ حرارتی، مقدار گرمای لازم برای ذوب سطوح مورد جوشکاری بوجود می‌آید و معمولاً مقدار انرژی الکتریکی محاسبه شده مبتنی بر یک دمای متعادل و

معمولی محیط مییابد و طبعاً در صورتیکه دمای محیط و به تبع آن دمای قطعات مورد جوشکاری بیش از حد معمول باشد مقدار انرژی محاسبه شده قبلی بیشتر از نیاز می باشد و قادر به ذوب مقدار جرم بیشتری از پلی اتیلن بوده و نهایتاً مواد مذاب بیشتری از نشانگرهای جوش خارج خواهد شد. بنابراین لازم است در شرایطی که دمای محیط بالا بوده و هوا بیش از حد گرم مییابد انرژی الکتریکی اولیه را کاهش داده و به میزان صحیحی تعدیل شود. چون انرژی الکتریکی مربوطه تابع قانون ژول $W = R.i^2.t$ می باشد و از سه کمیت زمان (t) و جریان (I) و مقاومت (R) فقط کمیت زمان (t) در اختیار جوشکار مییابد و کمیت های جریان (I) و مقاومت (R) از پیش تعیین شده است و مربوط به دستگاه جوشکاری و نوع اتصال است، و مشخصاً میزان کاهش زمان t متأثر از دمای محیط مییابد. طبق نظر شرکت WAVIN محدوده قابل قبول دمای محیط برای جوشکاری الکتروویژن از $50^{\circ}C$ تا $20^{\circ}C +$ است.

البته این محدوده در ارتباط با اتصالات ساخته شده توسط همین شرکت مطرح است لذا در مواقعی که جوشکاری الکتروویژن با استفاده از تولیدات این شرکت صورت می پذیرد محدوده دمایی مزبور کاملاً قابل رعایت است. شرکت نامبرده اعتقاد دارد در صورتیکه دمای محیط متجاوز از $20^{\circ}C$ بشود لازم است به ازای هر درجه سانتیگراد افزایش دما، نیم درصد (0.5%) زمان جوشکاری (FUSION TIME) کاهش یابد یا به عبارت دیگر به ازای هر ۱۰ درجه سانتیگراد افزایش دمای محیط نسبت به حد تعیین شده، ۵ درصد (5%) زمان جوشکاری (FUSION TIME) کم شود. به عنوان مثال در صورتیکه مدت زمان جوشکاری در یک اتصال (FUSION TIME) در حد زمان 100 S ذکر شده باشد و دمای محیط $40^{\circ}C$ باشد بر اساس محاسبه ذیل زمان جوشکاری ده درصد تقلیل می یابد و نتیجتاً 90 S خواهد شد.

$$40 - 20 = 20^{\circ}C$$

افزایش دمای محیط نسبت به حد قابل قبول

$$20 \times 0.5\% = 10\%$$

تقلیل زمان جوشکاری

$$100\% - 10\% = 90\%$$

درصد زمان جوشکاری

$$90\% \times 100 = 90S$$

زمان جوشکاری جدید

البته فرمول فوق اختصاصاً مربوط به اتصالات شرکت WAVIN میباشد اما به صورت تقریبی در سایر اتصالات الکتروفیوژن نیز قابل استفاده است. لازم بذکر است این رابطه در شرایط دمای سرد محیط (کمتر از $5^{\circ}C$ -) قابل تعمیم نیست و در چنین شرایطی بایستی با استفاده از چادر مناسب سعی شود که دمای محیط و قطعات مورد جوشکاری در محدوده قابل قبول دمایی قرار نگیرد. در همین ارتباط لازم بذکر است که اصولاً جوشکاری الکتروفیوژن بایستی در شرایط آب و هوایی نامناسب همچون باران، برف، طوفان، بادهای تند و غبار با استفاده از چادر مناسب صورت گیرد.

ب- یکی دیگر از عوامل خروج مواد مذاب بطور غیرطبیعی از نشانگرهای جوش، موضوع فاصله موجود بین لوله و اتصال الکتروفیوژن است (در زمانیکه لوله در داخل اتصال فرورفته است). در بعضی از موارد قطر خارجی لوله بیشتر از حد معمول است و حتی پس از تراشیدن (به منظور برطرف کردن لایه اکسید) به خوی در داخل اتصال فرو نمی رود و پس از فرو رفتن در درون اتصال فاصله بسیار کمی (کمتر از حد معمول) بین خود و اتصال فرو نمی رود و پس از فرو رفتن در درون اتصال فاصله بسیار کمی (کمتر از حد معمول) بین خود و اتصال باقی می گذارد که قهراً در چنین شرایطی و در حین جوشکاری چون فضای کمتری بین لوله و اتصال وجود دارد مواد مذاب بیشتر از حد معمول از نشانگرهای جوش بیرون می زند. برای رفع این مسئله لازم است قطر خارجی لوله را با تراشیدن بیشتر، به حد مناسب برسانیم بطوریکه لوله بدون مشکل وارد اتصال شود. البته دقت لازم بایستی اعمال شود که تراشیدن بیشتر از حد معمول عمل نشود چون در این صورت اولاً لوله در درون اتصال لق می زند و ثانیاً فاصله زیاد بین لوله و اتصال نیز غیر منطقی و نامناسب است و احتمالاً منجر به بیرون زدن مقدار کم مواد مذاب یا اصلاً بیرون نزدن مواد مذاب از نشانگرهای جوش میشود. بهر حال ملاک عملی در این موضوع این نکته میباشد که لوله بدون مشکل وارد اتصال شود و ضمناً در درون اتصال لق نزند.

ج- گاهی اوقات لوله در اثر اینکه تحت تأثیر تابش نور مستقیم و یا گرما قرار گیرد دچار انبساط محیطی می شود و طبعاً با توجه به ضریب انبساط حرارتی بالای پلی اتیلن قطر خارجی آن بیشتر از حد معمول خواهد شد. در چنین مواردی نیز احتمالاً مشکل اشاره شده در بند (ب) بوجود خواهد آمد و لوله به سختی در درون اتصال وارد می شود و به همین سبب پیشنهاد می شود پس از برگشت لوله به دمای عادی و نتیجتاً انقباض محیطی لوله، عمل جوشکاری انجام شود.

۵- در بعضی از مواقع لوله به صورت غیریکنواخت و نامناسب در درون اتصال داخل می شود. بطوریکه بخشی از سیم پیچ درون اتصال را تحت فشار قرار می دهد. تحت فشار قرار گرفتن سیم پیچ تا زمانیکه انرژی حرارتی اعمال نشده است مشکلی را ایجاد نمی کند اما پس از اعمال حرارت و ذوب مطرح جوشکاری، به چسبیدن تعدادی از حلقه های سیم پیچ به یکدیگر خواهد شد چرا که پلی اتیلن اطراف پیچ پس از ذوب قادر به نگهداری و حفظ سیم پیچ نمی باشد و به مجرد ذوب شدن محیط اطراف سیم پیچ، حلقه های آن در صورتیکه تحت فشار باشند متراکم شده و بهم می چسبند و این موضوع در کیفیت جوشکاری اثر منفی و مخرب دارد.

عارضه ظاهری در این وضع بدین ترتیب است که مواد مذاب بیشتر از حد معمول در یکی از نشانگرهای جوش بیرون می زند و در نشانگر جوش دیگر مواد مذاب کمتر از حد معمول خارج میشود علت را بدین ترتیب می توان توجیه نمود که اصولاً سیم پیچ در حالت طبیعی دارای مقاومت مشخصی میباشند. حال فرض می کنیم در اثر تنش نامناسب از طرف لوله، تعداد قابل توجهی از حلقه های سیم پیچی در حین جوشکاری بهم چسبند. به تبع این موضع مقاومت کل سیم پیچ کم خواهد شد و چون ولتاژ اعمال شده به سیم پیچ از طریق دستگاه جوشکاری ثابت است بنابراین جریان موجود در سیم پیچ به همان نسبت زیاد میشود و به دنبال آن به لحاظ توان دوم جریان انرژی حرارتی ایجاد شده $(W = R \cdot I^2 \cdot t)$ نیز بطور قابل ملاحظه افزایش خواهد یافت. ضمن اینکه این مقدار انرژی حرارتی افزایش یافته در بخشی از اتصال که دارای سیم پیچ طبیعی و غیر چسبیده است خود را نشان می دهد و

در آن قسمت از اتصال که دارای سیم پیچ بهم چسبیده‌اند بدلیل عبور جریان از یک مسیر مستقیم و کوتاه (ناشی از تماس حلقه‌های سیم پیچ) اثری ندارد و احتمالاً حرارتی تولید نمی‌کند. لذا می‌توانیم این نتیجه کلی را بیان کنیم که معمولاً در چنین شرایطی اولاً انرژی حرارتی کلی $(W = R \cdot I^2 \cdot t)$ بیشتر میشود و ثانیاً کل انرژی حرارتی بیشتر شده فقط در بخش سالم سیم پیچ خلاصه میشود و از اینرو در همان قسمت مواد مذاب بیشتر از نشانگر جوش تراوش کرده و در بخش متراکم و چسبیده سیم پیچ مواد مذاب کمتر و یا اصلاً تراوش نمی‌نماید.

البته این حالت را می‌توان به سادگی تشخیص داد و روش تشخیص به این صورت است که با اهم متر مقاومت سیم پیچ درون اتصال را پس از جوشکاری اندازه‌گیری می‌گیریم و با مقاومت سیم پیچ درون یک اتصال سالم مقایسه می‌کنیم. در صورتیکه مقاومت سیم پیچ درون اتصال جوش شده کمتر از سیم پیچ اتصال سالم باشد تشخیص صحیح می‌باشد. لازم بذکر است اگر اختلاف در مقاومت اندازه‌گرفته شده در حدود 5% باشد قابل اغماض است و در صورتیکه اختلاف بیشتر از 5% باشد قابل ملاحظه و توجه است.

به منظور پیشگیری از چنین مواردی و بدلیل رعایت اصول اولیه و زیربنای در جوشکاری الکترونیون استفاده از گیره‌های مخصوص جوشکاری (CLAMPS) مؤکداً توصیه میشود و قابل توجه است که نه تنها گیره‌های مخصوص جوشکاری ممانعت از بروز چنین مشکلاتی مینماید و به لوله کمک میکند که به طور مناسب و بدون اعمال تنش‌های نامناسب وارد اتصال گردد بلکه در خاصیت بارز دیگر به شرح ذیل نیز به همراه دارد:

۱- کاربرد گیره‌های مناسب در حین جوشکاری الکترونیون همسرازی اجزاء جوش را تضمین مینماید و آنها را در یک راستا حفظ میکند و بنابراین بدلیل ایجاد توازن، از بوجود آوردن تنش‌های ناشی از انقباض و انبساط در حین جوشکاری و سرد شدن جلوگیری بعمل می‌آورد.

۲- استفاده از گیره‌های مخصوص موجب می شود اجزاء جوش در طول مدت جوشکاری و سرد شدن کاملاً ثابت و بی حرکت بمانند و بدین لحاظ فرصت کافی به مواد مذاب داده میشود تا در جایگاه خود مجدداً سخت و سفت شوند.

با توجه به حساسیت کاربرد گیره‌های مخصوص جوشکاری به وضوح روشن است که اقدام به جوشکاری الکتروویژن در هر سایر بدون استفاده از گیره کاملاً مردود و غیراصولی است و بکار گرفتن این وسیله از واجبات محرز و محترم است. متأسفانه در بعضی از موارد دیده شده است که جوشکاری بدون استفاده از گیره صورت گرفته است و جوشکار متصور است که چون ظاهراً نقص و عیبی ملاحظه نمی شود پس جوش عاری از اشکال است لکن چنین تصورات خام، همیشه تبعات سوء و فجایع بزرگی در پی داشته است.

هـ - یکی از نکات مهم در جوشکاری الکتروویژن رعایت زمان سرد شدن (COOLING TIME) می باشد و عدم رعایت این مهم، یقیناً کیفیت جوش را تحت الشعاع قرار داده و مخدوش مینماید. معمولاً مدت زمان سرد شدن (COOLING TIME) متناسب با نوع تنش و نیروی وارده به محل جوشکاری است و نمی توان در تمام موارد (انواع تنش ها و نیروها) صرفاً به یک زمان ثابت (COOLING TIME) اکتفاء نمود بلکه حسب نوع و مقدار تنش و نیروی وارده، زمان سرد شدن را می توان تعیین کرد.

همواره روی اتصالات الکتروویژن همانطوریکه مدت زمان جوشکاری ذکر میشود مدت زمان سرد شدن نیز (COOLING TIME) معین میشود و این مدت ذکر شده وی اتصال فقط برای به آرامی بیرون درآوردن اجزاء جوش از گیره (CLAMP) معین می شود و این مدت ذکر شده روی اتصال فقط برای به آرامی بیرون درآوردن اجزاء جوش از گیره (CLAMP) کافی است و در صورتی که قرار باشد از گیره بیرون درآورده شود و جابجا و منتقل شود و تحت تنش های دیگر قرار بگیرد لزوماً طول مدت سرد شدن تا قبل از جابجائی، حمل و نقل و اعمال نیروهای وارده بایستی افزایش یابد.

بنابراین اگر قرار باشد فقط قصد آزاد کردن گیره (به منظور انجام جوش بعدی) را داشته باشیم و هیچگونه تنش و نیرویی به اجزاء جوش وارد نشود حداقل لازم است مدت زمان سرد شدن قید شده روی اتصال را رعایت کنیم و در غیر اینصورت فراخور انواع و مقدار تنش و نیروی اعمالی، زمان سرد شدن (COOLING TIME) بر طبق جدول صفحه بعد تغییر میکند:

مثلاً اگر قرار باشد محل جوشکاری را تحت آزمایش فشار (90 Psig= 6 bar) قرار دهیم باستی حداقل ۲ ساعت از پایان زمان جوشکاری (FUSION TIME) بگذارد و بعد از آن آزمایش نشتی را شروع کرده و فشار کرده و فشار 90 psig را اعمال کنیم.

نوع کاربرد و بارگذاری	بارگذاری فشار	حداقل زمان سرد شدن
کشش طولی یا تراکم، پیچیدن، انشعاب گیری از خط بدون فشار		20 min
تست یا فشار گاری، انشعاب گیری از خط تحت فشار	حداکثر 0.1 bar 0.1 تا 5 bar بیش از 5 bar	20 min 1 hr 2hr

۹- یکی از اصول اساسی و مهم در جوشکاری الکتروفیوژن رعایت تمیزی و پرهیز از هر گونه آلودگی (رطوبت، چربی، خاک و...) در محل و سطوح جوشکاری است و به همین دلیل سازندگان اتصالات الکتروفیوژن عموماً اتصالات را در کیسه پلاستیکی سر بسته قرار داده و این کیسه پلاستیکی بطور منفرد و یا با چند کیسه پلاستیکی دیگر در یک کارتن مقوایی (که مانع از ورود نور

میباشد) قرار می‌گیرد. پرواضح است حکم استفاده از کیسه‌های پلاستیکی، آلوده نشدن سطح داخلی اتصال میباشد و تا مادامیکه به منظور جوشکاری، لوله در داخل اتصال وارد نشده است نبایستی اتصال از درون کیسه پلاستیکی در بیاید. چرا که امکان آلوده شدن سطح داخلی آن حتی با دست جوشکار وجود دارد. در همین راستا دلیل نگهداری کیسه پلاستیکی حاوی اتصال در داخل کارتن یا جعبه (مانع عبور نور) نی ممانعت از تأثیرات مخرب و منفی اشعه ماورابنفش موجود در نور، اجناس پلی اتیلنی است و لذا با قرار دادن اتصالات (موجود در کیسه پلاستیکی) درون کارتن مانع از برخورد نور به آنها می‌شوند. از اینرو اتصالات الکتروفیوژن همواره بایستی در درون مقوا یا جعبه باقی بماند تا اینکه قرار شود مورد استفاده قرار گیرد و هنگام استفاده که اجباراً از کارتن بیرون آورده می‌شود لزومی ندارد از کیسه پلاستیکی درآید تا اینکه کلیه مقدمات جوشکاری صورت گرفته و هنگام فرو رفتن لوله در درون اتصال را بدون اینکه دست با سطح داخلی آن تماس پیدا کند از داخل کیسه پلاستیکی بیرون می‌آوردیم و اگر احیاناً در حین خارج کردن اتصال از درون کیسه پلاستیکی درآید تا اینکه کلیه مقدمات جوشکاری صورت گرفته و هنگام فرورفتن لوله در درون اتصال اجباراً اتصال را بدون اینکه دست با سطح داخلی آن تماس پیدا کند از داخل کیسه پلاستیکی بیرون می‌آوردیم و اگر احیاناً در حین خارج کردن اتصال از درون کیسه پلاستیکی بطور ناخواسته دست با سطح داخلی اتصال تماس پیدا کند لازم است با دستمال پنبه ای (جنس طبیعی) آغشته به حلال مجاز (متیلن کلراید، استن، الکل سفید و...) سطح داخلی را تمیز کنیم.

در پایان خلای از لطف نیست که از تجارب کلیه شرکتهای معظم پلی اتیلن، گوشه‌ای مربوط به بحث ارائه شده به عنوان حسن ختام آورده شود. از تحقیقات بعمل آمده توسط متخصصین و شرکتهای دست اندر کار اینگونه بر می‌آید که اکثر مشکلات در جوشکاری الکتروفیوژن معمولاً زمانی رخ می‌دهد که جوشکاری قرار است در اوضاع سخت و دشوار صورت گیرد مثل: کانالهای عمیق،

کانالهای خیس، tie-ins، جوشکاری لوله‌های بصورت کلاف (Coil) و ... معمولاً در چنین شرایطی آلودگی و بروز عوامل مشکل آفرین محتمل است.

بر اساس همین تحقیقات ثابت شده است دلایل اصلی و مؤثر در شکل گرفتن جوشهای سست و نادرست عبارت از موارد و عوامل ذی است:

۱- آلودگی

۲- تراشیدن نامناسب و ناکافی لوله

۳- عدم استفاده از CLAMPS

۴- نفوذ کم یا زیاد لوله در اتصال

۵- عدم استفاده از تجهیزات ویژه جوش لوله‌های کلافی (COIL)

و لذا ر پایه تجارب و شواهد کلی میتوان اینگونه استنتاج نمود که در جوشکاری الکتروفیوژن با وجودی که دستور العمل بسیار ساده و روشن است لکن بی دقتی و عدم تبعیت از نکات ابتدائی و آسان جوشکاری میتواند کیفیت کلی جوش را تحت تأثیر قرار داده و آنرا ضایع نماید. از اینرو ضروری است کلیه دستورالعملها (ولو به ظاهر ساده و بی اهمیت) را دقیقاً اجراء نمائیم تا به سهولت به کیفیت بالای جوشکاری الکتروفیوژن دست یابیم.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandooon.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

اصول کلی

انبارداری، نگهداری، حمل و نقل اجناس

پلی اتیلن

اصول کلی انبارداری، نگهداری، حمل و نقل اجناس پلی اتیلن

مقدمه

با توجه به اینکه اجناس پلی اتیلن هم از نظر مواد اولیه و هم از نظر نحوه تولید، با اجناس فلزی کاملاً متمایز می‌باشند و رعایت نکات ویژه‌ای را به خود اختصاص می‌دهند. لذا در موارد حساس «انبارداری، نگهداری، حمل و نقل» لازم است دستورالعملهای مربوطه کاملاً مورد توجه قرار گرفته و دقیقاً مراعات گردند قابل عنایت آنکه تاهل و اغماض در این مهم یقیناً تأثیرات مخرب و نامطلوبی در کیفیت نهایی و کاربردی اقلام پلی اتیلنی داشته و بالطبع عدم رعایت موارد مربوطه حتی منجر به غیر قابل استفاده بوده اجناس می‌شود و همواره بایستی به این مسئله توجه شود که بکارگیری این اجناس مشروط به اجرای دقیق تمامی دستورالعملهای «انبارداری، نگهداری، حمل و نقل» خواهد بود.

انبارداری اجناس پلی اتیلن

شرایط انبارداری اجناس پلی اتیلنی تابع نکات ویژه‌ای است که اهم آنها بشرح ذیل است:

- ۱- اجناس پلی اتیلن بایستی در انبارهای سرپوشیده و محصور نگهداری شوند بطوریکه در معرض تابش مستقیم نور خورشید قرار نگیرند.
- ۲- لوله‌های پلی اتیلنی باید روی سطوح صاف و عاری از هر گونه اجزاء تیز، سنگ و یا برآمدگیهایی که باعث تغییر شکل و یا صدمه به آنها شوند، انبار شوند. لوله‌های پلی اتیلنی باید بگونه‌ای انبار شوند که در معرض صدمات ناشی از فشرده شدن، له شدن، شکاف برداشتن و سوراخ شدن قرار نگیرند.
- ۳- دقت داشته باشید که از تماس هر گونه فرآورده شیمیایی تأثیر گذار بر مواد پلی اتیلن مانند هیدروکربن‌ها و غیره باید پرهیز شود.
- ۴- بطور کلی بسیاری از تولید کنندگان قبل از حمل لوله‌های پلی اتیلنی آنها را در فضای باز کارخانه انبار می‌کنند. زمان در معرض قرار گرفتن لوله‌ها در برابر نور و حرارت را میتوان با استفاده از تاریخ

تولید لوله و ترتیب زمان تولید شدن آنها کنترل و به حداقل میزان رسانید. بدین صورت که لوله‌هایی را که از لحاظ زمانی جلوتر تولید شده‌اند زودتر نصب نماییم.

لوله های پلی اتیلنی که بیش از مدت زمان توصیه شده در فضای باز انبار شده باشند فقط در صورتی میتوانند مورد استفاده قرار بگیرند که حتماً قبل از نصب مطابق با مشخصات فنی ارائه شده آزمایش شده باشند. توصیه می‌شود که همان اصل اولویت زمانی در استفاده از لوله‌ها، در مورد اتصالات نیز رعایت شود.

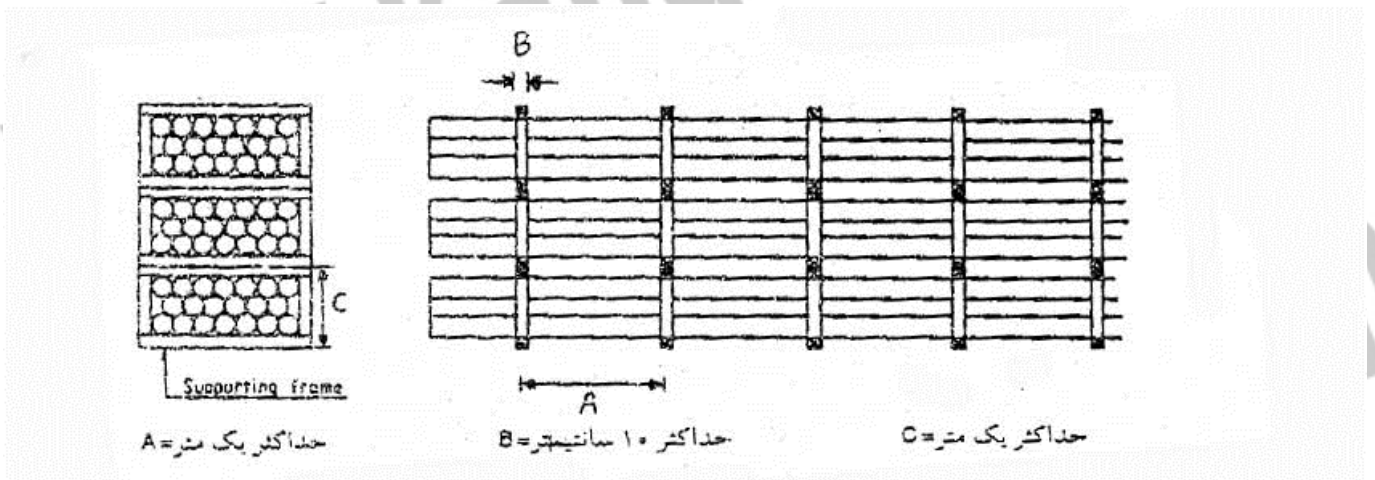
۵- انباشته کردن لوله‌ها

۱-۵- انباشته کردن لوله‌های شاخه‌ای:

- پایه‌های که زیر لوله های پلی اتیلنی گذاشته می‌شوند بایستی «چوبی» یا از «هر جنس دیگری متنها با پوش نمدی» باشند.
- پایه‌ها باید هر یک حداقل به عرض ۱۰ سانتیمتر و به فاصله مساوی و حداکثر یک متر از یکدیگر قرار داده شوند.
- دو سطر لوله شاخه‌ای بیرون آمده از آخرین پایه‌ها نبایستی بیشتر از ۱۰ سانتیمتر شود.
- اندازه دقیق ارتفاع انباشتن لوله‌های مستقیم پلی اتیلنی بستگی به عوامل زیادی دارد.
- اندازه دقیق ارتفاع انباشتن لوله‌های مستقیم پلی اتیلنی بستگی به عوامل زیادی دارد.
- از جمله: ماده اولیه، سایز لوله، ضخامت لوله و درجه حرارت محیط خارجی که لوله در آنجا نگهداری می‌شود. هیچگاه نباید فشار ناشی از وزن لوله‌ها باعث تغییر شکل آنها بشود. بایستی حتماً توصیه‌های انباشته کردن لوله‌ها که از طرف شرکت سازنده ارائه می‌شود اجراء گردد.
- در صورتیکه هیچگونه توصیه مشخصی از طرف شرکتهای سازنده نسبت به حداکثر ارتفاع رویهم چینی لوله وجود نداشت، حداکثر ارتفاع مزبور یک متر است.

- در شرایطی که بمنظور استفاده حداکثر از فضا، لوله‌های پلی اتیلن در داخل چهارچوبهای محافظ (طبق شل ذیل) نگهداری شوند لازم است در طبقه‌های PE مستقیماً رویهم قرار می‌گیرند ارتفاع یک متر رعایت شود.

- لازم است در پوشش لوله‌های پلی اتیلن تا زمان مصرف در محل خود باقی بماند.

۲-۵- انباشته کردن لوله‌های حلقه‌ای و استوانه‌ای:

- لوله‌های پلی اتیلنی میتوانند هم بصورت کلاف، حلقه‌ای و یا استوانه‌ای بسته‌بندی شوند.
- بطور کلی لوله‌های حلقه‌ای (کلافی) بایستی از طرف مسطح آن روی تخته‌های چوبی با سطح صاف و عاری از اشیاء نوک تیز نگهداری شوند.
- اندازه دقیق ارتفاع انباشتن لوله‌های حلقوی پلی اتیلنی بستگی به عوامل زیادی دارد.

از جمله: ماده اولیه، سایز لوله، ضخامت لوله و درجه حرارت محیط خارجی که لوله در آنجا نگهداری می‌شود. هیچگاه نباید فشار ناشی از وزن لوله‌ها باعث تغییر شکل آنها بشود. بایستی حتماً توصیه‌ی انباشته کردن لوله‌ها از طرف شرکت سازنده ارائه میشود، اجراء گردد. در صورتیکه هیچگونه توصیه‌ی

مشخص از طرف شرکهای شانزده نسبت به حداکثر ارتفاع رویهم چنین لوله وجود نداشته ، حداکثر ارتفاع مزبور یک متر است.

- باید دقت شود که از روی هم چینی کلافها بصورت نامنظم. اجتناب شود و از تمرکز فشار و تماسهای موضعی در حین چیدن کلافها پرهیز شود.

- باید در وسط لوله ها توسط در پوشهای مربوطه ، قبل از مصرف و حتی ، پس از مصرف بخشی از لوله همواره پوشیده باشد.

- در صورتیکه قرار است لولهها و اتصالات در فضای باز نگهداری شود باید در مورد حداکثر زمان مجاز انبار کردن و ماگزیمم حد مجاز دمای محیط، با سازنده یا منابع معتبر و رسمی مشاوره نمود.

پوشاندن لولههای پلی اتیلن جهت محافظت نمودن آنها در برابر اشعه ماوراء بنفش نور خورشید ممکن است در بعضی مواقع موجب ازدیاد دما شده که نهایتاً باعث صدمه به عملیات اجرائی لوله

می شود. بنابراین در صورت استفاده از پوشش بمنظور محافظت اقلام PE در مقابل نور خورشید بایستی بگونه ای عمل کنیم که ازدیاد دما مشکل جدیدی ایجاد نکند. در صورت انبار کردن لوله

در فضای باز باید جمع مدت زمان مجاز انبارداری با توجه به تاریخ تولید لوله که از طرف تولید کننده درج شده است تعیین شود. با استفاده از این تاریخ، تولید کننده مدت زمان مجاز دریافت

نور یا حرارت در طی انبار کردن را مشخص نموده است.

توصیه شده است که لوله و اتصالات پلی اتیلنی نباید بیش از سال در فضای باز انبار شود.

- حداقل قطر در لوله های کلاف حلقوی و استوانه ای در سایزهای مختلف (۲۰) برابر قطر لوله (20 D) می باشد.

۶- نگهداری اتصالات و شیرآلات

- اتصالات پلی اتیلنی میبایستی تا زمان استفاده در کارتن مربوطه و کیسه های پلاستیکی اولیه، در انبار نگهداری شود.

- درپوش شیرهای پلی اتیلن تا زمان مصرف بایستی در جای خود باقی بماند.
  - اتصالات پلی اتیلن در کارتن های مربوطه ترجیحاً در قفسه ها چیده و نگهداری شود.
- در صورت چیده شدن روی زمین بایستی ارتفاعه جعبه ها تا حدی باشند که به هیچ وجه به اتصالات زیرین آسیبی وارد نشود.

جابجایی اجناس پلی اتیلن

- باید از انداختن و کشیدن لوله بر روی زمین اجتناب ورزید. اگر از ابزار و تجهیزات جهت جابجایی استفاده نمیشود باید از روشهایی که باعث صدمه و یا آسیب رساندن به لوله و یا اتصالات نمیشود استفاده نمود.
  - در هوای سرد به علت انعطاف پذیری لوله ها، جابجایی آنها نیازمند دقت و مراقبت بیشتری است.
  - جابجایی لوله های مستقیم پلی اتیلنی در صورتی که بسته بندی اولیه داشته باشد لزوماً با همان بسته بندی انجام شود و در صورتیکه بحالت شاخه های مجزا باشد بمنظور به حداقل رسانیدن صدمات وارده با احتیاط کامل جابجا شود.
  - با در نظر گرفتن وزن کلاف ها باید جابجایی آنها بوسیله تجهیزات ماشینی صورت بگیرد.
- توصیه می شود که از تریلی های مخصوص استفاده شود که این جابجایی را ساده تر و ایمن تر انجام می دهد.
- قبل از نصب لوله های پلی اتیلنی در داخل کانال و یا در کنار کانال اطمینان حاصل کنید که کلاف استوانه ای در جای صحیح قرار داده شده باشد و در هنگام باز کردن لوله، محور چرخ استوانه ثابت باشد.
- در خلال باز کردن لوله حلقوی توجه ویژه ای بایستی اعمال گردد تا در اثر باز شدن ناگهانی لوله (بعلت حالت فنری صدمه ای به اپراتور وارد نگردد بدیهی است در دماهای پائین این موضوع دارای حساسیت بیشتری است .

هنگام باز کردن لوله به سرعت چرخش محور توجه داشته باشید تا لوله پلی اتیلن صدمه نبیند.

اگر لوله پلی اتیلن قبلاً باز شده باشد و بخواهیم لوله را برش بزیم و محل برش نزدیک محل خم لوله باشد به ویژه اینکه درجه حرارت محیط نیز پائین باشد در اینصورت مراقبت ویژه‌تای جهت این امر لازم است.

حمل و نقل

در هنگام حمل لوله‌های شاخه‌ای پلی اتیلنی باید از وسایل نقلیه باربری که سطح صاف و داری دیواره اطراف باشند، استفاده نمود. کف و دیواره کامیون باید عاری از هر گونه میخ و یا برآمدی باشد لوله‌های پلی اتیلنی باید بطور یکنواخت و در طول خود بر روی کف کامیون خوابانیده شوند.

- در زمان حمل و نقل، لوله‌های پلی اتیلنی به گونه‌ای بسته شوند که حرکت بین لوله و نگاهدارنده‌های لوله بله حداقل مقدار برسد. لازم به ذکر است استفاده از (تکنیکهای) روشهای جابجائی ضعیف باعث آسیبهایی از قبیل ایجاد شیار، خراشیدگی، بریدگی یا سوراخ شدن می‌شود.

- حداکثر مقدار بیرون ماندن لوله‌های پلی اتیلنی شاخه‌ای از انتهای کامیون ۹۰ سانتی متر بوده و در این حالت بایستی در مورد صدمات ناشی از لبه تیز انتهای کامیون به لوله، تمهیدات لازم بعمل آید.

- در جابجایی لوله‌های مستقیم و منفرد لازم است توجه شود که لوله در سه یا چهار نقطه تکیه‌گاه داشته باشد.

- قرار دادن لوله‌های شاخه‌ای با سایزهای مختلف در کامیون در کنار و داخل هم مجاز نمیباشد.

- قرار دادن اشیاء و اجناس دیگر بر روی لوله‌ها و اتصالات در حین حمل و نقل مجاز نمیباشد.

- لوله‌های حلقه شده با قطر خارجی کمتر یا مساوی ۶۳ میلیمتر را میتوان روی بستر مناسب قرارداد.

لوله‌های حلقه‌ای بایستی روی بستر پوشالی با بستر پوشالی با بستر مناسب دیگر بطور محکم بسته شوند که این بسترها نیز بنوبه خود از قبل به کامیون ثابت و محکم وصل شده‌اند. لوله‌های با قطر خارجی بزرگتر از ۳ میلیمتر باید بصورت جداگانه قرار داده شوند.

**جهت خرید فایل word به سایت www.kandooen.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید**

- بایستی در خلال بارگیری و حمل و نقل، امکانات ویژه‌ای جهت مهار کردن هر کلاف حلقه ای وجود داشته باشد.

- کلاف استوانه‌ای میبایست بطور بسیار محکمی به وسیله نقلیه بسته شود. ارتفاع بالاترین قسمت کلاف استوانه‌ای در زمانی که روی کف کامیون قرار میگیرد میبایست در مقایسه با ارتفاع پلها، تونلها و یا سایر موانعی که ممکن است طی مسیر در بالا سر کامیون قرار گیرد، در نظر گرفته شود. ضمناً وسیله نقلیه با توجه به عرض مسیر جاده باید مورد توجه قرار داشته باشد.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandooen.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

بازرسی و کیفیت جوشکاری

بازرسی و کیفیت جوشکاری

مقدمه

نظر به حساسیت اقلام و اجناس پلی اتیلن در مقابل ضربات مکانیکی و ظرافت انجام عملیات جوشکاری، ضروری کنترل و رعایت نکات ایمنی در مراحل قبل از جوشکاری، حین عمل و پس از آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

لذا ضمن توضیح در مورد روش جوشکاری الکتروفیوژن، ابتدا توضیحی در مورد ابزار و تجهیزات مورد نیاز جوشکاری ارائه می‌شود سپس بازرسی‌های عینی قبل از جوشکاری تشریح می‌گردد.

الف- ابزار و تجهیزات مورد نیاز:

۱- دستگاه جوش الکتروفیوژن (WELDING UNIT)

۲- تراشنده (SCRAPER)

۳- گیره‌های مخصوص (کلمپس - CLAMPS)

۴- لوله‌بر

۵- ژنراتور برق با مشخصات مورد نیاز دستگاه جوش از نظر توان و ولتاژ خروجی (در صورت نیاز)

۶- پارچه تمیز از جنس طبیعی (ترجیحاً پنبه‌ای)

۷- حلالهای تمیز کننده مجاز نظیر، متیلن کلراید، استن، اتانل (یا الکل سفید)، ستیل کلروفرو،

ایزوپروپانل

۸- مدور کننده مجدد لوله (RETOUNING CLAMP)

۹- چادر محافظ (در صورت نامساعد بودن وضعی جوی)

۱۰- عمق سنج (DEPTH GAUGE)

۱۱- ترانس محافظ دستگاه جوش جهت تثبیت و کنترل ولتاژ ورودی به دستگاه جوش (در صورت

نیاز)

۱۲- ماژیک مخصوص

۱۳- دماسنج جهت کنترل دمای محیط کار و تنظیم زمان جوشکاری (در صورت نیاز)

۱۴- زمان سنج جهت کنترل مدت زمان جوشکاری و مدت زمان سرد شدن (در صورت نیاز)

۱۵- گونیا (در صورت نیاز)

ب- بازرسیهای عینی قبل از انجام جوشکاری

قبل از انجام جوشکاری لازم است کنترلهای ذیل جهت اطمینان از سلام لوله و اتصالات انجام شود:

۱- کنترل دستگاه جوش، ابزار، لوله و اتصالات از لحاظ سازگاری:

- از وجود و صحت کلیه وسایل مورد نیاز جوشکاری اطمینان حاصل گردد.

- اتصالات و لوله با دستگاه جوشکاری از نظر مشخصات جوشکاری نظیر ولتاژ، جریان و ... سازگاری داشته باشند.

- جوشکاری لوله و اتصال با دو نوع جنس مختلف رایج (مثلاً PE 80 و PE 100) به روز الکتروویژن بلامانع است.

۲- دو پهنی در قسمتی از لوله که مورد جوشکاری واقع می شود نبایستی بیش از ۱/۵٪ قطر خارجی باشد.

۳- عمق هر گونه خراش، شکاف، بریدگی و شیار روی سطح لوله از ۱۰٪ ضخامت لوله نبایستی بیشتر باشد.

۴- حداکثر عمق تورفتگی نباید بیشتر از ۵۰٪ ضخامت لوله بوده و سطح آن می بایست عاری از لبه های تیز باشد. در هر حال هر گونه فرورفتگی که منجر به تغییر ضخامت لوله با اتصال گردد غیرقابل قبول می باشد.

۵- اتصالات بایستی تا قبل از استفاده بمنظور دور بودن از اثرات مخرب اشعه ماوراء بنفش، داخل کارتن نگهداری شود و بخاطر اینکه از هر گونه آلودگی، گر و غبار و اثر انگشتان دست نیز محفوظ باشد لازم است در کیسه پلاستیکی در بسته باقی بماند تا کید می شود تنها قبل از بکار گیری اتصال از کارتن و کیسه پلاستیکی خارج گردد.

۶- در شرایط جوی نامناسب مثل هوای طوفانی، بارانی، برفی و گرد و غبار زیاد لزوماً از چادر محافظ مناسب استفاده شود.

۷- ژنراتور به اندازه کافی سوخت داشته باشد.

ج- روش جوشکاری

در این نوع جوشکاری از اتصالات الکتریکی که دارای سیمهای نازکی در قسمت داخلی بدنه که بطور حلقوی در چند ردیف تعبیه شده استفاده می شود و مراحل انجام آن بشرح ذیل می باشد:

۱- گونیا نمودن سر لوله:

برای برش سر لوله بهتر است از وسایل برش نظیر لوله بر (در انواع مختلف) استفاده شود بطوریکه قسمت برش خورده کاملاً گونیا باشد. در صورتیکه وسایل برش مناسب در دسترس نباشد استفاده از اره معمولی بشرط اینکه دارای دندانه‌ای ریز و ظریف باشد، بلامانع است. لازم بذکر است در صورت استفاده از اره، گونیا بردن برش بایستی رعایت شود.

۲- تراشیدن محل جوشکاری در روی لوله:

لازم است قبل از تراشیدن به منظور اجتناب از کند شدن تیغه وسیله تراش، محل مورد نظر را از خاک، گرد و غبار بوسیله پارچه تمیز و خشک پاک نمود.

- حداکثر میزان تراش سطح لوله از ۰/۲ میلی متر نباید تجاوز نماید.

- در صورتیکه محل تراش سر لوله باشد و عمل تراشیدن بوسیله دستی صورت گرفته باشد، لازم است در پایان مرحله تراش لبه بیرونی لوله را بوسیله تراشنده پخ زد تا تراشه‌های باقی مانده، برطرف شود.

۳- تمیز کردن سطوح جوش (اتصال و روی لوله) از هر گونه آلودگی بوسیله پارچه‌های تمیز از جنس طبیعی و آغشته به حلالهای مجاز

۴- کنترل و علامت زدن میزانی از لوله که بایستی داخل اتصال قرار گیرد.

۵- ارجاء مورد جوشکاری باید بصورت تمیز و خشک بهم متصل شوند.

۶- بمنظور تثبیت و رعایت همترازی اکیداً لازم است اجزاء مورد جوشکاری قبل از شروع جوشکاری در گیره‌ها مخصوص قرار گیرد.^۱

۷- کنترل میزان فرورفتگی لوله در اتصال.

۸- عمل جوشکاری بایستی مطابق دستورالعمل دستگاه جوشکاری انجام گردد.

۹- بمنظور اطمینان از تثبیت اجزاء جوش تا پایان زمان سرد شدن (Cooling time) لازم است خاتمه زمان سرد شدن در کنار اتصال (روی لوله) درج گردد.

۱۰- قرار دادن لوله و اتصال مورد جوشکاری در داخل گیره‌های مخصوص و کنترل میزان داخل شدن لوله در اتصال الکتروپیوژن.

۱۱- اتصال بنحوی روی لوله گذاشته شود که ترمینالهای آن قابل دسترسی باشد.

۱۲- انجام عمل جوشکاری مطابق دستورالعمل کارخانه سازنده در خصوص دستگاه جوشکاری و اتصالات که شامل تنظیم زمان جوشکاری (با توجه به مقادیر قید شده روی اتصالات الکتروپیوژن)^۲.

^۱ - در صورتی که موضوع جوشکاری در لوله دچار دو پچی غیر مجاز باشد ضروری است با استفاده از گیره‌های مدور کننده (Rerounding clamp) دو پچی مزبور اصلاح گردد محل مناسب گیره مدور کننده حداکثر در فاصله 20 میلی متری انتهای اتصال است.

^۲ - برای بعضی از اتصالات خریداری شده از سازندگان خارجی زمان جوشکاری روی اتصال قید نشده ولی طی جدولی زمانهای جوشکاری با توجه به دمای محیط قید گردیده‌اند.

- ۱۱- اتصال بنحوی روی لوله گذاشته شود که ترمینالهای آن قابل دسترسی باشد.
- ۱۲- انجام عمل جوشکاری مطابق دستورالعمل کارخانه سازنده در خصوص دستگاه جوشکاری و اتصالات که شامل تنظیم زمان جوشکاری (با توجه به مقادیر قید شده روی اتصالات الکترونیون^۳) و متصل نمودن سیمهای دو سرپوشن به دو سر مثبت و منفی دستگاه جوش و شمردن دکه شروع کار دستگاه جوش.
- ۱۳- ثبت زمان ختم جوشکاری روی اتصال الکترونیون (این مورد به جهت لزوم کنترل مدت زمان سرد شدن اتصال پس از ختم جوشکاری مطابق دستورالعمل سازنده اتصال و حداقل ۲۰ دقیقه، ضروری می باشد).
- ۱۴- اتصال جوش داده شده نبایستی تا پایان زمان سرد شدن جوش تحت هیچگونه تنشی قرار گیرد لذا رعایت زمان سرد شدن (COOLING TIME) پس از ختم جوشکاری و وارد نشدن هیچگونه ضربه ای به اتصال و لوله جوشکاری شده و باقی ماندن اجزاء جوش در داخل گیره ها تا پایان زمان سرد شدن ضروری می باشد.
- ۱۵- نکات ذیل در حین عمل جوشکاری میبایست کنترل و رعایت گردد:
- عدم ایجاد هر گونه تنش و جابجایی موضع اتصال
  - کنترل اینکه مواد مذاب پس از ختم زمان جوشکاری از WELD INDICATOR بیرون زده باشد (به میزان کافی) این مورد بیانگر اطمینان از تمام صحیح عمل جوشکاری می باشد.
  - مواد مذاب از کناره های اتصال برون نرزد باشد.
  - کنترل مدت زمان جوشکاری:

^۳ - برای بعضی از اتصالات خریداری شده از سازندگان خارجی زمان جوشکاری روی اتصال قید نشده ولی طی جدول زمانهای جوشکاری با توجه به دمایی محیط قید گردیده اند.

مدت زمان جوشکاری بر روی کلیه اتصالات بصورت حک شده با BAR CODE وجود دارد لذا لازم است زمان دقیق جوشکاری رعایت گردد تا موضع اتصال در صورت عدم کارکرد صحیح زمان سنج دستگاه جوشکاری تحت حرارت دهی بیشتر از زمان تعیین شده واقع نگردد.

۱۶- شرایط جوی مناسب جهت جوشکاری:

اصولاً عملیات جوشکاری بایستی طبق دستورالعمل سازنده دستگاه جوش و اتصال در محدوده دمایی مشخص شده صورت پذیرد با اینحال جوشکاری در دمای محیط کمتر از 5°C و همچنین در هوای برقی، بارانی، باد و گرد و غبار بدون استفاده از چادر محافظ مجاز نخواهد بود.

۱۷- جوشکاری لوله و اتصالات الکتروفیوژن میبایست توسط جوشکار ماهر که دارای صلاحیت فنی و مورد تایید شرکت ملی گازی باشد انجام پذیرد.

۱۸- انجام آزمایشات مخرب بر روی اتصالات و لوله های جوشکاری شده شبکه های جدی PE و تعمیرات اساسی میبایست مطابق مشخصات فنی شبکه گذاری لوله های PE صورت پذیرد.

جوشکاری اتصال برق گذاری زینی (ELECTRO SADDLE FUSION):

آن نوع جوشکاری عموماً جهت انشعاب گیری از شبکه ها، روی لوله های PE با استفاده از اتصال یاد شده صورت میگردد.

از سه راهی های زینی که دارای سیمهای نازکی در داخل بدنه می باشند جهت اینگونه جوشکاری استفاده می شود و مراحل انجام جوشکاری بشرح ذیل است:

۱- تمیز کردن محل قرار گرفتن سدل (SADDLE) بر روی لوله با استفاده از دستمال خشک از جنس طبیعی.

۲- سطحی از لوله که سدل (اتصال زینی) روی آن قرار میگیرد بایستی به کمک ابزار تراش کاملاً تراشیده (بوسیله SCRAPER) و حداکثر عمق تراش از $0/2$ میلی متر بایستی تجاوز نماید.

۳- به کمک یک دستمال تمیز و حلالهای مناسب سطح تراشیدن شده لوله و سطح داخل اتصال زینی در موضع جوشکاری میبایست تمیز شود.

۴- مطابق دستورالعمل نصب، اتصال زینی (سدل) در محل مورد نظر روی لوله قرار گرفته و توسعه گیره ها و وسایل مخصوص روی لوله میبایست ثابت گردد.

۵- عمل جوشکاری میبایست مطابق دستورالعمل سازنده اتصال انجام گیرد.

۶- ثبت زمان ختم جوشکاری در محل جوش (روی سدل) جهت کنترل زمان سرد شدن پس از اتمام جوشکاری.

۷- رعایت زمان سرد شدن (COOLING TIME) پس از ختم جوشکاری و باقی ماندن در گیره مخصوص.

نکات مهم در حین و بعد از عمل جوشکاری که بایستی رعایت و کنترل

گردند:

۱- در حین و پس از انجام جوشکاری و در خلاف مدت زمان سرد شدن (COOLING TIME) نبایستی هیچگونه کج شدگی و اریب بودن در اتصال زینی مشاهده شود. جابجائی و یا باز کردن گیره های مخصوص اتصال نبایستی تحت هیچ شرایطی در فاصله زمانی یاد شده صورت پذیرد.

۲- چنانچه پس از انجام عملیات جوشکاری سوراخ کردن لوله اصلی مد نظر باشد بایستی تا پایان زمان سرد شدن جوش صبر کرد. ضمناً انجام آزمایش نشتی قبل از سوراخ کردن لوله اصلی ضروری است.

تذکر: در صورتیکه فقط قصد آزاد کردن گیره به منظور جوش بعدی باشد و هیچگونه تنش و نیرویی به اجزاء جوش وارد نشود حداقل لازم است مدت زمان سرد شدن قید شده روی اتصال را رعایت نموده و در صورتیکه راه بر باز کردن گیره، قرار باشد جابجائی، حمل و نقل و تنشهایی از قبیل تنشهای طول، پیچشی، خمشی و ... بر آن اعمال شود لازم است حداقل زمان سرد شدن ۲۰ دقیقه مد نظر قرار گیرد.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۵۱۱ تماس حاصل نمایید

چنانچه قرار باشد آزمایش نشتی یا انشعاب گیری گرم (HOT TAP) صورت پذیرد. حداقل زمان

سرد شدن ۲- ساعت میبایستی منظور شود.

۳- مواد مذاب از WELD INDICATOR به میزان کافی بیرون زده باشد.

۴- مواد مذاب از کنار سدل بیرون زده باشد.

۵- هیچگونه تنش در حین عمل جوشکاری نبایستی به اتصال داده شود.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

طریقه تعمیر و جمع آوری

علمک های پلی اتیلن

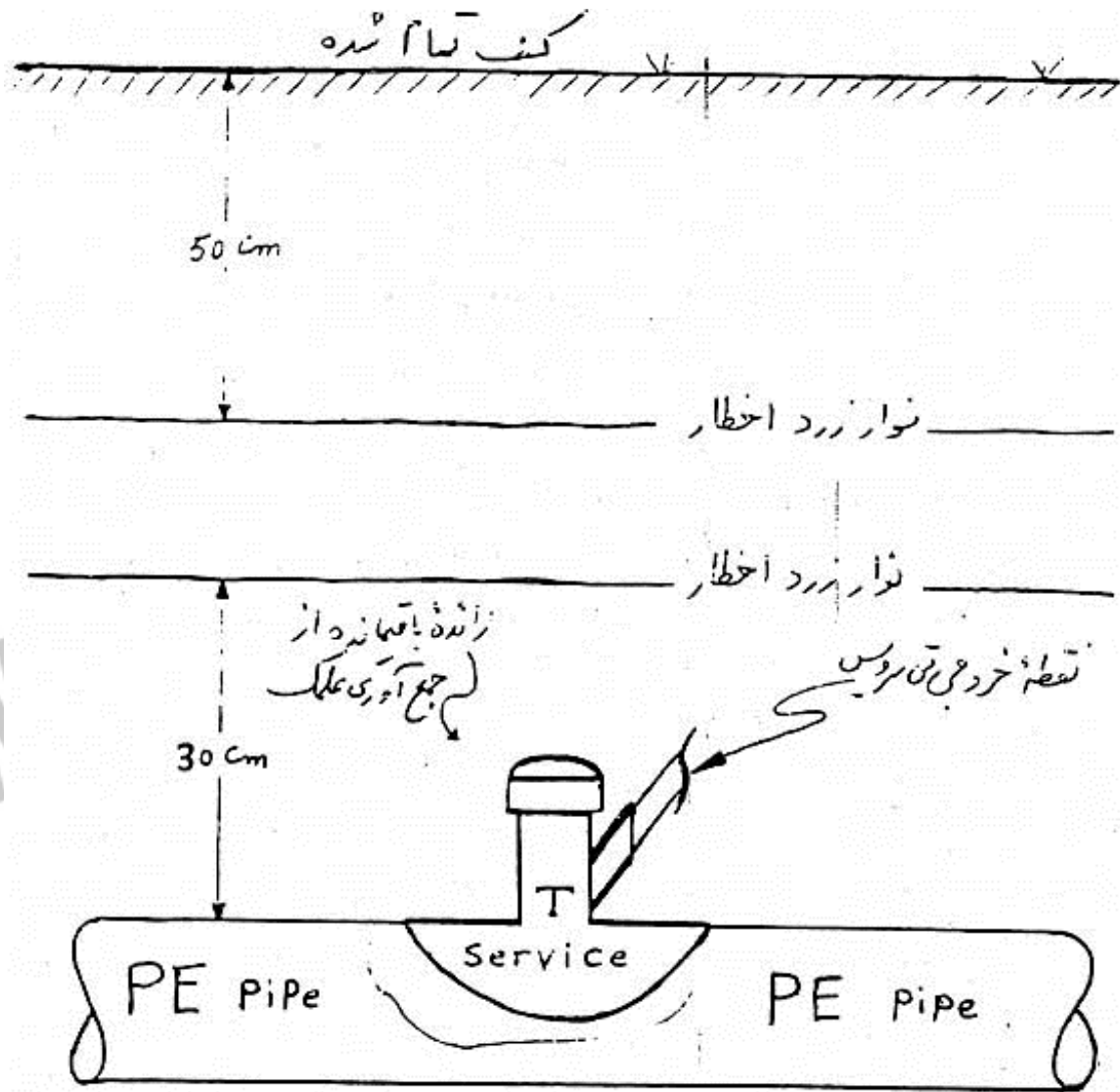
طریقه تعمیر و جمع آوری علمک های پلی اتیلن

هر گاه بر اثر صدمات مکانیکی ناشی از حفاریهای بی رویه و بدون هماهنگی و یا به هر دلیل دیگر انشعابات پلی اتیلنی صدمه بینی و دچار نشست گاز شوند در اینصورت بلافاصله بایستی نیست به قطع جریان گاز اقدام نموده قسمت صدمه دیده را مطابق ضوابط ترمیم کرد که ذیلاً روشهای مربوطه توضیح داده شده است.

الف: جمع آوری علمک :

هر گاه لازم باشد تا علمکی را جمع آوری کنیم ابتدا از محل «تی سرویس» مربوطه مسیر جریان گاز را مسدود نموده سپس لوله منشعب از تی سرویس را به فاصله ۱۰ سانتیمتر از نافی تی سرویس بوسیله آره با لوله بر برش می زنیم بدیهی است قبل از برش و با توجه به بسته بودن مسیر جریان گاز، گاز موجود در علمک از محل شیر قبل از رگولاتور تخلیه خواهد شد.

سپس با احتیاط نسبت به حفاری مسیر انشعاب اقدام نموده نسبت به جمع آوری لوله فاقد گاز علمک اقدام خواهد شد بدیهی است که از کشیدن لوله از داخل زمین و یا از داخل غلافی باید پرهیز نمود. در خاتمه بمنظور حصول اطمینان از عدم نشی احتمالی گاز از محل نقطه خروجی تی سرویس با استفاده از یک کاپلر و یک عدد کپ با روش الکتروفیوژن نقطه مذکور را مسدود نموده سپس با کف صابون عدم نشی آن کنترل می گردد. پس از حصول اطمینان از عدم نشست در اطراف تی سرویس خاک نرم ریخته شده در فاصله ۳۰ سانتیمتر از روی لوله و ۵۰ سانتیمتر از «کف تمام شده» نوار زرد اخطار به طول دو متر کشیده شده بطوریکه تی سرویس در وسط این نوار قرار خواهد داشت.

این مهم بدین منظور انجام می گیرد که در صورت حفاری بدون هماهنگی قبلی، زائده باقیمانده ناشی

از جمع آوری علمک (تی سرویس بلااستفاده) در معرض ضربه و صدمه قرار نگیرد.

نکته: در مواردی که از یک تی سرویس برای چند مصرف کننده استفاده میشود، در این صورت برای

جمع آوری یکی از علمک ها به یکی از و روش زیر عمل میکنیم:

۱- الف) وقتی که (SQUEEZER) در دسترس نباشد:

در این حالت ابتدا محل تی سرویس مربوطه را حفاری کرده جریان گاز را از محل تی سرویس قطع و

گاز موجود در خط انشعاب را از محل علمک تخلیه میکنیم سپس از نزدیکترین قسمت به نقطه انشعاب

لوله را برش داده (حداکثر به طول ۱۰ سانتیمتر در امتداد انشعاب مورد نظر لوله باقی بماند. با استفاده از یک کاپلر و یک عدد CAP نسبت به مسدود کردن دائمی مسیر انشعاب اقدام می‌شود. پس از این کار دوباره جریان گاز را ۱ محل تی سرویس برقرار نموده نقطه حفاری شده را مطابق روش استاندارد دفن میکنیم.

۲- الف) وقتی که (SQUEEZER) در دسترس باشد:

در این صورت بلافاصله پس از نقطه و به فاصله نصب یک SQUEEZER جریان گاز قطع شده سپس گاز موجود در علمک از محل شیر قبل از رگولاتور تخلیه می‌گردد بقیه مراحل کار مطابق « ۱- الف » اقدام خواهد شد.

توجه: در هر یک از بنهای « ۱- الف » و « ۲- الف » قبل از دفن محل قطع انشعاب جریان گاز را برقرار نموده محل‌های جوشکاری شده را با کف صابون کنترل میکنیم سپس کف صابون روی لوله را با آب شستشو داده و بعد دفن می‌نمائیم.

ب: ترمیم و اصلاح نقاط آسیب دیده علمک:

اتفاقاتی که منجر به نشتی و یا فوران گاز می‌گردد عموماً ناشی از صدمات مکانیکی و یا ایجاد گرما و حرارت زیاد در نزدیکی علمک است در این صورت با توجه به عدم دسترسی به لوله انشعاب بلافاصله بایستی نسبت به قطع جریان گاز از اولین شیر در دسترس قبل از انشعاب اقدام نمود.

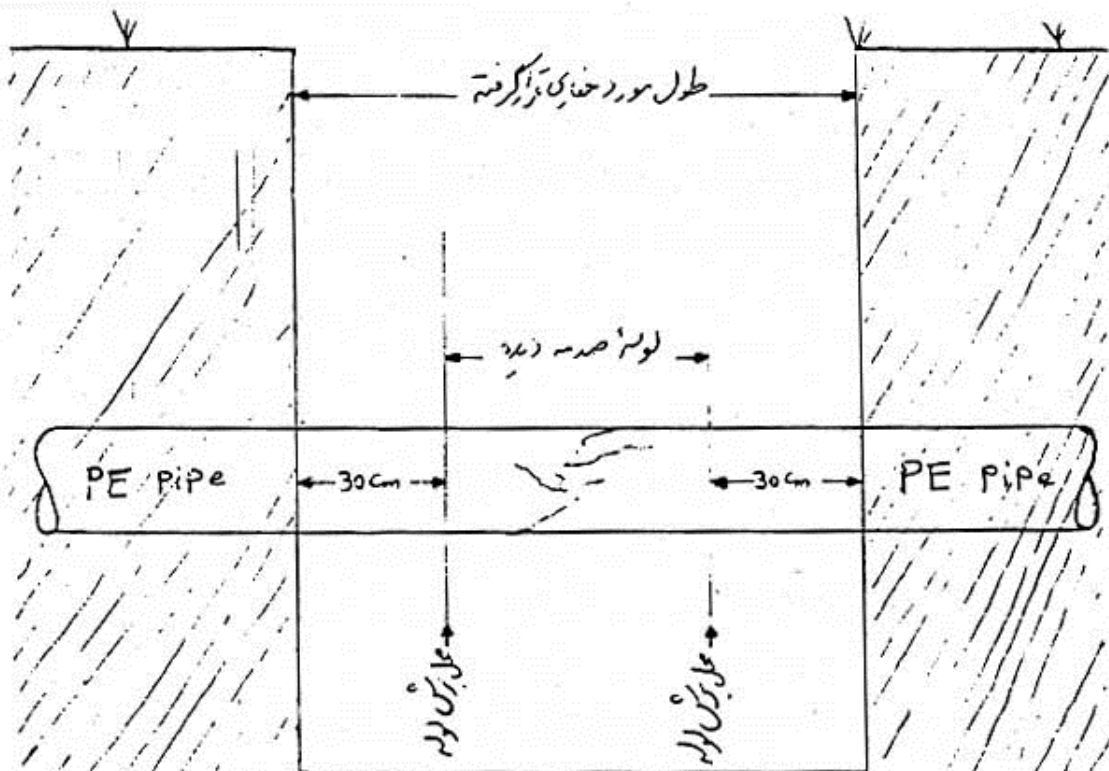
توجه بدیهی است اقدامات لازم بمنظور جلوگیری از آتش سوزی و انفجار در حوالی محل علمک صدمه دیده بایستی بعمل آید. این اقدامات شامل جلوگیری از تردد افراد/ اتوموبیلها، آمادگی ساکنین محل و ... می‌باشد.

پس از قطع جریان گاز و به منظور استفاده سیر مشترکینی که علمک آنها منشع باز خط مربوطه میباشد، محل تی سرویس علمک صدمه دیده را حفاری نموده و با استفاده از آچار مربوطه مسیر جریان گاز را مسدود میکنیم سپس شیر اصلی را باز کرده و مطابق روش استاندارد نسبت به راه‌اندازی و تزریق گاز

خط و انشعابات سالم اقدام نموده و سپس مطابق دستورالعمل ذیل نسبت به تعمیر و مرمت علمک
صدمه دیده اقدام می کنیم.

۱- محل صدمه دیده را در انشعاب مربوطه شناسایی میکنیم.

۲- محل شناسایی شده با احتیاط حفاری نموده و تا جایی که خرابی لوله دیده می شود و یا احتمال
خرابی و عیب در آن وجود دارد حفاری صورت می پذیرد. عرض کانال بایستی به اندازه باشد که یک
نفر جوشکار براحتی بتواند عمل جوشکاری داخل کانال را از انجام دهد. حفاری کانال به میزان ۳۰
سانتیمتر از دو طرف محلی که باید بریده شود ادامه می یابد ضمناً زیر لوله صدمه دیده به اندازه حداقل
۱۵ سانتیمتر خالی شود (مطابق شکل ذیل)

۳- قسمت صدمه دیده لوله را برش زده و از مسیر خط انشعاب جدا میکنیم.

۴- لوله ای هم اندازه و هم قطر با لوله بریده شده را با استفاده از دو عدم کاپلر و با روش الکتروفیوژن

جایگزین لوله معیوب می‌نمائیم. موارد ذیل را در این بخش مراعات می‌کنیم:

۴-۱- لوله جایگزین را از نظر SDR و نوع پلی اتیلن کنترل میکنیم.

۴-۲- قبل از استفاده از لوله جدید وضعیت لوله را از نظر خراشیدگی، فرورفتگی، دو پهنی و کنترل

صحت انبارداری مورد بررسی قرار میدهم (در این خصوص به دستورالعمل شماره ۲ بخش انبارداری

اجناس پلی اتیلن» مراجعه کنید)

۴-۳- برای اتصال یک طرف لوله جایگزین به خط اصلی مطابق روش شبکه گذاری عمل میکنیم ولی

برای جوشکاری سرد دیگر لوله به روش ذیل عمل می‌شود:

۴-۳-۱- میزان فرورفتگی لازم کاپلر در لوله قدیم و جدید را کنترل و علامت گذاری میکنیم.

۴-۳-۲- END STOP کاپلر ۱ با وسیله مناسب می‌بریم.

با توجه به ضرورت قرار دادن کاپلر روی لوله لازم است به اندازه دو برابر طول کاپلر لوله قدیم یا

جدید را (بسته به قرار گرفتن کاپلر) با استفاده از پارچه جنس طبیعی و آغشته به حلال تمیز کننده

کاملاً تمیز نموده تا بدین ترتیب سطح داخلی کاپلر آلوده نشود.

۴-۳-۴- کاپلر را روی لوله تمیز شده لغزانیده بطوریکه سرد دیگر لوله ۱ کاپلر خارج شده و علامت

گذارده شده در بند (۴-۳-۱) کاملاً مشخص و هویدا گردد.

۴-۳-۵- بر اساس روش جوشکاری الکتروفیوژن و به ترتیب روش مذکور، نسبت به نصب کاپلر اقدام

می‌نمائیم. (مطابق دستورالعمل شماره ۳)

۵- با نصب یک SQUEEZER با فاصله ۳۰ سانتیمتری از تی سرویس و یا هوای با فشار ۹۰ PSIG

و بمدت ۲ ساعت، علمک را آزمایش مقاومت و نشتی میکنیم. بدیهی است سرجوشهای جدید را با

کف صابون آزمایش نموده و سپس بوسیله آب، کف صابونها را شستشو میدهم

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

۶- با باز کردن SQUEEZER از محل تی سرویس علمک مربوطه را گاز دار می کنیم.

۷- مطابق ضوابط نسبت به دفن لوله اقدام می کنیم.

نکته ۱: هر گاه قسمت صدمه دیده در داخل غلافی باشد ترمیم لوله بر اساس بندهای فوق الذکر

صورت پذیرفته و قرار دادن غلافی بصورت اولیه مشروط بر اینکه صدمه ندیده باشد الزامی است.

نکته ۲: هر گاه محل صدمه دیده در خم لوله واقع شده باشد بخشی از لوله که در محل خم و دفع

می شود بایستی کاملاً تعویض شده و خارج شدن از حالت کمانی لوله محرز گردد. رعایت این نکته در

واقع به لحاظ غیرمجاز بودن نصب کاپلر و یا سایر اتصالات در بخشی از لوله، که خم گردیده است،

می باشد.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandooen.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

نحوه تعمیرات شبکه های پلی اتیلن

نحوه تعمیرات شبکه‌های پلی اتیلن

مقدمه

کاربرد لوله‌های پلی اتیلن از سال ۱۹۶۰ میلادی جهت اجرای شبکه‌های گاز رسانی در دنیا مرسوم و بدلیل محاسن فراوان این لوله‌ها سرعت در همه جا توسعه و مورد استفاده واقع گردید. در ایران نیز مطالعه مقدماتی استفاده از این لوله‌ها مربوط به قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی است لیکن بدلیل اتفاق ناشی از عدم توجه و آشنایی به این شبکه‌ها گازرسانی به قصر فیروزه شماره (۱) شروع و متعاقب آن بر اساس مصوبه هیئت مدیره محترم شرکت ملی گاز- اجرای شبکه گازرسانی شهرک فردیس کرج با استفاده از لوله‌های پلی اتیلن در سال ۷۱ آغاز گشت و بحمد... در حال حاضر شهرهای بسیاری با استفاده از این نوع لوله‌ها گازرسانی و به بهره‌داری رسیده است. بدنبال اجرای شبکه‌های پلی اتیلن ضرورت آموزش تعمیرات و نگهداری این شبکه‌ها مطرح و لذا کمیته سیاستگذاری اجرای شبکه‌های پلی اتیلن ضرورت آموزش تعمیرات و نگهداری این شبکه‌ها مطرح و لذا کمیته سیاستگذار اجرای شبکه‌های پلی اتیلن و متعاقب آن کمیته تعمیرات و بهره‌برداری شبکه‌های PE تشکیل گشته ضمن مطالعات بررسیها بازدیدهای مختلف و مذاکره با شرکتهای معروف و صاحب نام اروپا و ... مبادرت به تدوین دستورالعملهای نگهداری و تعمیرات شبکه‌های پلی اتیلن نمود.

در همین راستا تصور می‌رود با ملاحظه شرایط ملی و خصوصیات شبکه‌های PE در ایران، نیاز است روشهای ویژه و ملی تعمیرات تناسب با مقدرات موجود ارائه شود تا بتوان در این برهه از زمان جوابگوی مشکلات تعمیراتی با استعانت از امکانات موجود باشیم.

بدیهی است در این مجموعه با امعان نظر به روشهای رایج تعمیراتی در اروپا سعی شده است طرق تعمیراتی قابل ارائه در شرکت ملی گاز منطبق بر شرایط خاص طراحی و تجهیزات موجود آورده شوند.

تعمیرات در شبکه‌های PE

در اقدامات تعمیراتی شبکه‌های Pe یکی از موارد بسیار حساب و مهم که ویژه چنین شبکه‌هایی است موضع نیاز به آیندی کامل (SWALING) و عدم نشتی می‌باشد.

وجود نشتی در محل‌های تعمیرات از دو جنبه حائز اهمیت است:

۱- بحث ایمنی و اختلاط ناخواسته هوا و گاز و تبعات ناایمن احتمالی

۲- ایجاد آثار سوء و مخرب در کیفیت جوشکاری

سعی می‌شود به تجزیه و تحلیل هر دو جنبه مذکور بشرح ذیل پرداخته شود:

۱- برخلاف روش تعمیرات در شبکه‌های فولادی (که بدلیل اختلاط ناخواسته هوا و گاز و وجود

دمای فوق العاده زیاد در محل جوشکاری) مشکلات اشتعال و انفجار مطرح است. در تعمیرات شبکه

های PE علی القاعده بحث اشتعال و انفجار به موجب طبیعت و چگونگی جوش الکترونیون کمتر

گریبانگر گروه تعمیرات است.

لازم به یادآوری است که در تعمیرات شبکه‌های فولادی و اصولاً جوشکاریهای فولاد چون انبر و

الکتروود عامل اصلی تولید حرارت می‌باشند و روش جوشکاری ایجاب می‌کند که این عامل دقیقاً در

محل جوشکاری حرکت کند لذا دمای بسیار زیاد ناشی از قوس الکتریکی همواره در همان محل

جوشکاری موجود بوده و در صورت وجود مخلوط قابل اشتعال و انفجار، مثلث معروف آتش میسر

است و بالطبع بایستی از خطرات ناشی از اشتعال و انفجار هراسان بود. اما در تعمیرات شبکه‌های PE و

اصلاً جوشکاریهای الکترونیون عامل تولید حرارت و ذوب PE، سیم پیچ حرارتی است که در درون

اتصال الکترونیون تعبیه شده است و از طریق ۲ ترمینال موجود در اتصال الکترونیون به دستگاه

جوشکاری وصل می‌شود. روش کار بدین ترتیب است که پس از مهیا کردن کلیه مقدمات و مراحل

جوشکاری. کابل‌های دستگاه جوشکاری به این ۲ ترمینال وصل می‌شود و سپس کلید شروع کار

(START) در دستگاه فشار داده می‌شود و بدین طریق جریان الکتریسته در درون سیم پیچ جریان

می‌باید و پیرامون سیم پیچ در اتصال، حداکثر تا دمای $200^{\circ}\text{C} \pm 10^{\circ}\text{C}$ گرم خواهد شد. بنابراین

همانطوریکه ملاحظه می شود اولاً مدار سیم پیچ در درون دستگاه جوشکاری کامل می شود و در واقع جرقه های شروع و خاتمه جریان الکتریسیته در داخل دستگاه جوشکاری تولید می شود.

و به هیچ وجه در درون اتصال جرقه و قوس الکتریکی وجود ندارد و ثانیاً بدلیل دمای پائین ذوب (LOW SOFTENING POINT) مربوط به PE حداکثر دمای مورد نیاز در درون اتصال در

حدود $200^{\circ}\text{C} \pm 10^{\circ}\text{C}$ است که مشخصاً این دمان نمیتواند بعنوان IGNITION

TEMPERATURE مخلوط گاز و هوا محسوب شود و همانطوریکه میدانید دمای اشتعال این نوع

مخلوط 705°C است که بطور قطع و یقین هیچگاه در محل جوشکاری PE این دما میسر نمیشود.

۲- شاید تصورات و سوابق ذهنی از امور تعمیراتی در شبکه های فولادی، این پیش بینی و امکان را در

تفکر ایجاد کنند که لابد میتوان با وجود نشی در حد جزئی اقدام به انجام تعمیرات در شبکه های PE

نیز نمود. حتی با مقایسه با شرایطی که در شبکه های فولادی بدلیل نشی اجتناب ناپذیر در شیر، ناچار به

کار گرم و یا حتی جوشکاری با شعله (POSITIVE PRESSURE) میباشیم. غالباً استنباط

می شود که در شبکه های PE هم احتمالاً میتوان با چنین شیوه هایی اقدام به ترمیم و تعمیر کرد.

در تعمیرات شبکه های PE روش جوشکاری الکتروفیوژن (ELECTROFUSION) بکار میرود

و در این روش به دلیل کیفیت و چگونگی جوشکاری، اصولاً در خلال کار هیچگونه روزنه و منفذی

در منطقه جوش بری خروج و تخلیه گاز نمی تواند وجود داشته باشد و در واقع نشی احتمالی منجر به

حبس، تجمع و افزایش فشار گاز خواهد شد. از طرفی دیگر بنا بر ماهیت جوشکاری الکتروفیوژن

ایجاد می شود که در طول زمان امتزاج (FUSION TIME) و انجماد (COOLING TIME) به

هیچ وجه هیچگونه تشی به منطقه جوش (WELD ZONE) وارد نشود. چرا که طی این مدت

(زمان امتزاج و انجماد) بخش قابل ملاحظه ای از سطوح مربوط به اجزاء جوشکاری بصورت مذاب و

خمیری می باشد و اصلاً قادر به تحمل کمترین فشار و حتی جابجائی و حرکت جزئی نمیشد. در طول

جوشکاری الکتروفیوژن (زمان امتزاج و زمان انجماد) توصیه موکد و ضرورت محتوم عبارت است از

همترازی (ALIGNMENT) و تثبیت (FIXING) کاملاً قطعات جوشکاری و بنابراین دو اصل
واجب و قطعی لازم است از اعمال هر گونه تنش و فشار به شدت ممانعت بعمل آید. به تعبیر دیگر پس
از رعایت و تهید شرایط اولیه جوشکاری، صحت و سلامت نهائی جوشکاری مشروط به رعایت این
دو اصل ضروری است. در غیر این صورت جوشکاری مسلماً معیوب و رد است. یکی از عوارض
اشکالات شایع ناشی از نشستی گاز شیر در حین تعمیرات شبکه‌های گازدار، مسئله SHORT
CIRCUIT در جوشکاریهای الکترونیوژن مربوط به محلهای تعمیر شده است. معمولاً این اشکال
بدنبال نشستی گاز و اعمال فشار ناشی از تجمع گاز به محل گرمایش (HEAT ZONE) در منطقه
جوشکاری بوجود می‌آید.

پلی اتیلن مذاب موجود در فضای بین لوله و بوشن الکترونیوژن در معرض فشار قرار می‌گیرد و سیم پیچ
حرارتی در بر گرفته شده بوسیله توده مذاب و تحت فشار به حرکت درمی‌آید و بسته به میزان نشست و
مقدار فشار، تعدادی از حلقه‌های سیم پیچ بهم چسبیده و مشکل «اتصال کوتاه» (SHORT
CIRCUIT) پیش می‌آید. بدیهی است ذوب مناسب و امتزاج کامل سطح داخلی بوشن و سطحی
خارجی لوله مشروط بر حفظ و ابقای شکل طبیعی سیم پیچی حرارتی خواهد بود. اگر قرار باشد
تعدادی از حلقات این سیم پیچ در اثر فشار گاز نشست یافته. بهم متصل شوند طبعاً بعلت کوتاه شدن
طول سیم پیچ و مسیر جریان، مقاومت کلی تغییر می‌یابد و متناسب با آن جریان افزایش یافته و لذا
مجذور جریان در فرمول $W - RL^2T$ به شدت میزان انرژی ایجاد شده را افزایش می‌دهد.

بسته به این که سیم پیچ حرارتی در کدام محل متراکم و بهم متصل شده باشند و در کجا محل همچنان
فرم طبیعی خود را حفظ کرده باشند، تمامی انرژی حرارتی افزایش یافته فقط در محلی که سیم پیچ
شکل طبیعی داشته باشد بروز خواهد کرد. در موضعی که اتصال کوتاه اتفاق افتاده باشد. انرژی
حرارتی بسیار کمتری منتشر می‌شود و بنابراین مواد مذاب در قسمتی (که سیم پیچ شکل طبی دارد) به
اندازه کافی یا حتی بیشتر از حد تولید شده و در قیمتی دیگر (که سیم پیچ دچار SHORT

CIRCULT یا اتصال کوتاه است) بسیار کم و شاید هیچ تولید می شود و بدین ترتیب میتوان پیش بینی کرد که جوش در بعضی نقاط اتفاق افتاده است و در بعضی نقاط بسیار ضعیف یا اصلاً صورت نگرفته است.

البته احتمال ایجاد صور دیگری نیز بشرح ذیل وجود خواهد داشت که میتواند معول مسئله SHORT CLRCULT باشد:

- ۱- حرارت بیش از حد در موضعی محدود و سوختگی و تنزل کیفی پلی اتیلن در همان موضوع
- ۲- کاهش سطح HEAT ZONE و ضعف و عدم استحکام جوش در آن محل
- ۳- بیرون زدن و یا نزدن مواد مذاب بیش و یا کمتر از حد طبیعی در نشانگرهای جوش (WELD INDICATORS)

بهر صورت مشکلات ناشی از SHORT CHRCULT عمدتاً منجر به این خواهند شد که فرآینده ذوب مسیر طبیعی و صحیح خود را طی نکند و سطح محل گرایش (HEAT ZONE) منطبق بر میزان از پیش طراحی شده باقی نماند که البته این موضع قادر به تضعیف و تخریب جوش خواهد بد. نشتی گاز در حین تعمیرات شبکه های PE علاوه بر مشکل SHORT CLRCULT. می تواند سبب ظهور مشکلات دیگری نیز به شرح ذیل شود که هر کدام از آنها نهایتاً تاثر مخر خود را روی کیفیت جوش در محل تعمیر شده خواهند گذاشت:

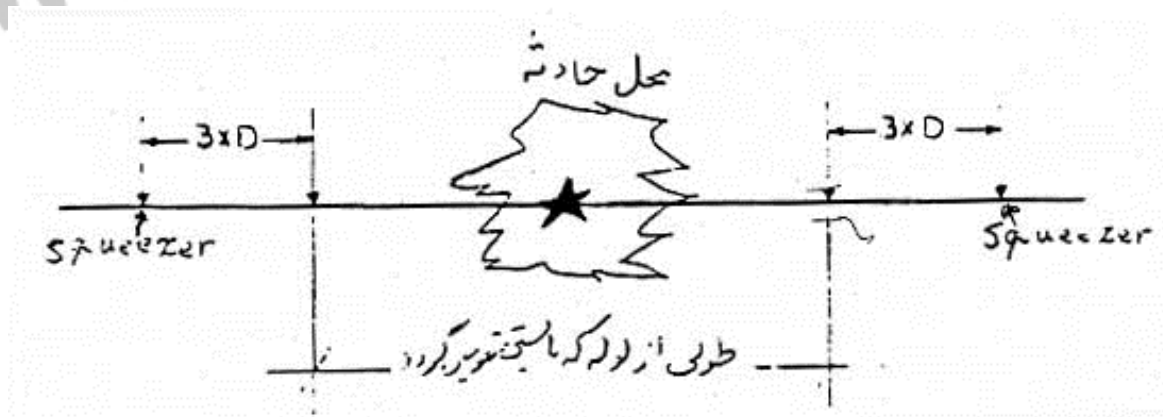
- ۱- ایجاد روزنه ها و منافذی در محل اتصال لوله و بوشن قبل از انجماد کامل مواد مذاب
  - ۲- بیرون زدن مواد مذاب از محل COLD ZONE و ضعف در محل جوشکاری
  - ۳- قطع احتمالی سیم پیچ و ختم زودرس و غیرعادی فرآیند جوشکاری
- با توجه به معضلات فوق اشاره ملاحظه می شود که عدم نشتی گاز و آبندی کامل در حین تعمیرات شبکه های PE بعنوان یک نیاز و اصل لایتغیر مطرح است و بنابراین روش جاری تعمیرات شبکه های PE در کشورهای اروپایی بدین منوال است که:

الف) تعمیرات در خطوط با قطر کمتر از 40 mm -40 mm

در اینگونه خطوط معمولاً چه در حوادث و شرایط فوری و چه در تعمیرات پیش‌بینی شده (به دلیل فقدان تعداد کافی شیر در شبکه) به منظور توقف جریان گاز از چلانگر (SQUEEZER) استفاده می‌شود.

بدیهی است برای بستن چلانگر روی لوله حداقل فاصله $3 \times D$ از محل جوشکاری بعدی بایستی لحاظ شود یا عبارت دیگر میزانی از لوله که در اثر ایجاد صدمه معیوب شده است و بایستی بریده شود به اضافه $3 \times D$ از هر طرف، محل نصب و کاربرد چلانگرها (SQUEEZER) در دو طرف محل حادثه خواهد بود.

پس از مهار نشتی و توقف جریان، مقدمات بریدن لوله معیوب از محل تشخیص داده شده و مهیا نمودن و جایگزینی لوله جدید بشرح روش ویژه تعمیرات (سر دادن - SLIP OVER) صورت می‌پذیرد. لازم به یادآوری است چون SQUEEZER نمیتواند آیندی کامل داشته باشد و معمولاً در DOWN STEAM آن نشتی وجود دارد بایستی قبل از جوشکاریهای اصلی یک اتصال انشعاب (TAPPING SADDLE) بعنوان (PURGGING TEE) روی قطعه لوله جدید (که برای قطعه لوله معیوب قرار است جایگزین شود) نصب شود و پس از طی شدن زمان لازم COOLING

TIME. عمل سوراخ‌های (TAPPING) صورت پذیرد. پس از انجام موارد اشاره شده و نصب لوله جدید و رعایت COOLING TIME لازمه چلانگرها (SQUEEZERS) باز می‌شود و از طریق TAPPING SADDLE منصوب روی لوله جدید (که بعنوان PURGGING TEE می‌باشد) عمل هواگیری صورت می‌پذیرد.

پس از تخلیه کامل هوا اقدام به مسدود کردن TAPPING SADDLE مذکور می‌شود. این عمل از طریق پائین آوردن کامل مغزی تا سطح داخلی دیواره لوله، جوش دادن مربوط به نافی اقدام به بستن CAP روی TAPPING SADDLE میکنیم. قابل دقت و التفات است که به هیچ وجه مغزی داخلی TAPPING SADDLE قادر به آیندی کامل نمی‌باشد. بنابراین بخاطر پیشگیری از جوش نافی، CAP روی TAPPING SADDLE بسته نشود و از این راه نشتی گاز به بیرون راه داشته باشد. اکنون در موضع چلانده شده به کمک گیره‌های مخصوص مدور کننده (REROUNDING CLAMPS) لوله شکل طبیعی قبلی خود را پیدا می‌کند. پس از مدور شدن لوله، ز طریق نوارهای مشخص کننده محل چلانده شده علامت زده می‌شود تا احیاناً مورد چلانندن (SQUEEZERS) مجدد واقع نشود.

ب) تعمیرات در خطوط با قطر بیشتر با مساوی 40 mm و کمتر یا مساوی

$$40\text{mm} \leq D \leq 110\text{mm} \quad 110\text{mm}$$

در اینگونه خطوط نیز روش تعمیرات مشابه بند «الف» می‌باشد. منتهی پس از مسدود شدن لوله نیاز به حمایت آن می‌باشد. این عمل بوسیله اتصالات تقویتی (REINFORCEMENT SADDLE) صورت می‌گیرد و معمولاً اینگونه اتصالات از طریق روش الکتروفیوژن روی لوله در محل چلانده شده جوش می‌خورد و بدین ترتیب لوله را تقویت کرده و استحکام می‌بخشد.

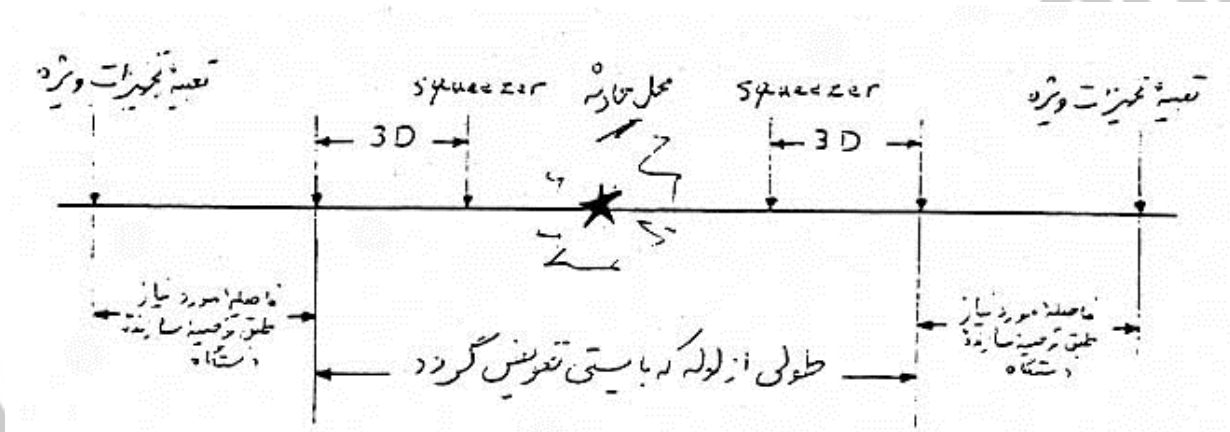
ج) تعمیرات در خطوط با قطر بیشتر از 110 mm - 110 mm < D

در اینگونه خطوط فقط کاربرد چلانگر (SQUEEZERS) در حوادث اضطراری و فراوان گاز در ابتدای کار توصیه می شود در سایر اوضاع تعمیراتی پیش‌بینی شده تجهیزات مخصوصی چون P2000 و POLYSTOPP به تنهایی بکار می‌رود.

در این دسته از لوله‌ها با اقطار بیشتر از 110 mm در صورتیکه شرایط حاد و غیر مترقبه‌ای پی شاید در کمترین فاصله ممکن از محل مصدوم لوله بایستی چلانگر (SQUEEZERS) را بست و پس از مهار شرایط اضطراری، با علم به اینکه نمیتوان بخار توقف جریان در خلال تعمیرات از چلانگر (SQUEEZER) بهره‌مند شد پس دستگاههای دیگر را که قبلاً ذکر شد بکار می‌گیرند. رعایت فواصل بین محل چلانده شده (که بریده خواهد شد) و محل جوشکاری برای نصب لوله جدید و موضع تعبیه تجهیزات ویژه (POLYSTOPP, P2000) طبق شکل صفحه بعد الزامی است.

پس از نصب تجهیزات ویژه و رعایت فواصل مذکور و قطع کامل جریان، مقدمات بریدن لوله معیوب از محل $3 \times D$ قبل از نقطه چلانده شده مهیا و اقدام می‌شود. پس از آن لوله جدید بشرح روش ویژه تعمیرات (سر دادن - SLIP OVER) جایگزین لوله بریده شده می‌شود. قابل توجه آنکه در صورت کاربرد POLYSTOP (به عنوان تجهیزات ویژه) نیز لازم است روی لوله جدید یک TAPPING SADDLE بعنوان PURGING TEE همچون گذشته بکار رود. پس از جایگزینی لوله جدید و رعایت COOLING TIME مورد نیاز، جریان گاز از طرفین تجهیزات ویژه باز می‌شود و از طریق TAPPING SADDLE موجود هواگیری می‌شود. پس از تخلیه کامل هوا بنا بر روش توضیح داده شده قبلی (در بند الف) TAPPING SADDLE مسدود می‌شود.

در صورت تعمیرات برنامه ریزی شده، طبق توضیح گذشته فقط نیاز به نصب تجهیزات ویژه می باشد و کاربرد چلانگر (SQUEEZER) لزومی ندارد.

«روش تعمیرات شبکه های PE در شرکت ملی گاز»

همانطوریکه قبلاً نیز اشاره شد شرایط ملی و نوع طراحی شبکه های پلی اتیلن در شرکت ملی گاز امکانات دیگری در اختیار گروه تعمیرات و بهره برداری قرار میدهد با تکیه بر آنها میتوان شیوه های تعمیراتی مناسبی را اتخاذ کرده و عمل نمود.

وجود تعداد قابل ملاحظه شیر در شبکه های PE این امکان را در اختیار گروه تعمیرات قرار می دهد که فقط از چلانگر (SQUEEZER) بمنظور مهار فوران گاز استفاده نماید و بس. حتی اگر موقعیت حادثه به گونه تی باشد که نتوان به سهولت از چلانگر (SQUEEZER) استفاده نمود میتوان در اسرع زمان به شیرهای موجود مراجعه و اقدام فوری نمود. علی ایحال به منظور روشن شدن کامل بحث و مقایسه با شیوه های تعمیراتی در اروپا لازم است با همان تقسیم بندی قبل این موضوع پیگیری شود.

(الف) تعمیرات در خطوط با قطر کمتر از $40\text{ mm} - 40\text{ mm} < D$

در اینگونه خطوط معمولاً در حوادث و شرایط فوری، در صورتی که بتوان از چلانگر به منظور توقف جریان گاز استفاده نمود که بوسیله آن اقدام می‌شود و در صورت عدم امکان استفاده به سرعت از طریق شیرهای موجود در شبکه اقدام به قطع جریان گاز می‌شود. پس بدیهی است که در تعمیرات پیش بین شده، دیگر نیازی به چلانگر نبوده و با توجه به وجود شیرهای شبکه از آنها استفاده می‌شود. در صورت استفاده از چلانگر (SQUEEZER) و استفاده از شیر (به شرط وجود نشتی) لازم است قبل از جوشکاری‌های اصلی یک اتصال انشعاب (TAPPING SADDLE) بعنوان PURGING TEE روی قطعه لوله جدید (که به جای قطعه لوله معیوب قرار است جایگزین شود) نصب شود و عمل سوراخ کاری (TAPPING) پس از طی COOLING TIME کامل صورت پذیرد. قابل توجه است در صورتی که امکان استفاده از علمک به منظور تخلیه گاز نشتی یافته وجود داشته باشد. بالطبع نیازی به نصب PURGING TEE نخواهد بود. سایر شرایط نیز مشابه مشروح روش تعمیرات در اروپا می‌باشد.

ب) تعمیرات در خطوط با قطر بیشتر با مساوی 40 mm و کمتر یا مساوی

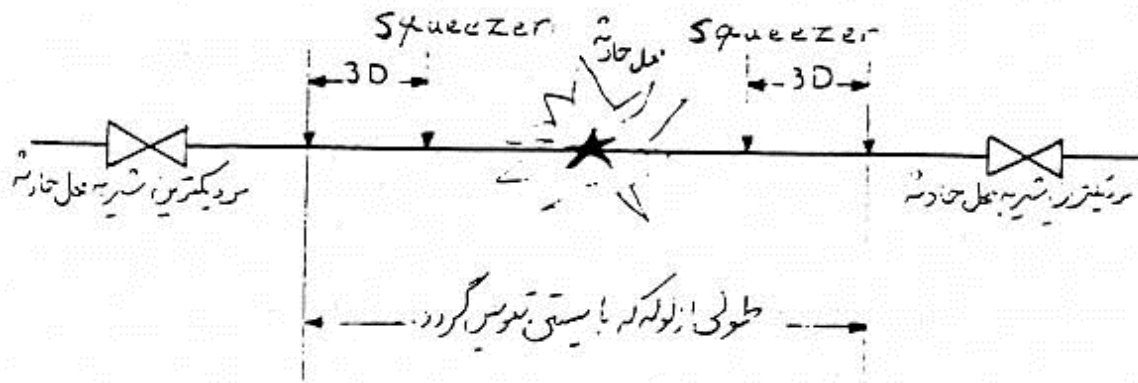
$$40 \text{ mm} \leq D \leq 110 \text{ mm} - 110 \text{ mm}$$

در این بخش نیز فقط در حوادث فوری در صورتی که کاربرد چلانگر سهل و مهیا باشد بوسیله اقدام قوری صورت می‌گیرد. در صورت عدم امکان استفاده، به سرعت از طریق شیرهای موجود در شبکه اقدام به قطع جریان گاز می‌شود.

در صورتی که از چلانگر استفاده شود لازم است که در کمترین فاصله ممکن از محل معیوب لوله بسته شود. پس از مهار شرایط اضطراری با توجه به شیرهای موجود در شبکه نیازی نیست بخاطر توقف جریان در خلال تعمیرات، از چلانگر استفاده ببریم. لذا پس از بستن نزدیکترین شیرهای موجود در شبکه، مقدمات بریدن لوله معیوب با احتساب حداقل فاصله $3 \times D$ (قبل از موضع چلانده شده) مهیا شده و اقدام می‌گردد. در حقیقت با مقایسه این سبک تعمیرات با روش اروپایی مشابه کاملاً واضح

است که دیگر نیازی به تقویت لوله از طریق دو اتصال تقویتی (REINFORCEMENT SADDLE) نمیباشد و البته این طریقه به اعتبار وجود شیرهای فراوان در شبکه است.

توجه به طرح مختصر ذیل موضوع را روشنتر مینماید.

قابل توجه آنکه در شرایط فوری که استفاده از چلانگر (SQUEEZER) مقدر نباشد و یا در تعمیرات پیش‌بینی شده (که اصولاً کاربرد چلانگر ضرورتی ندارد) بدیهی است که استفاده از شیر مشکل‌گشا خواهد بود.

همواره در صورت استفاده از چلانگر (SQUEEZER) و استفاده از شیر (بشرط وجود نشتی) لازم است قبل از جوشکاری‌های اصلی یک اتصال انشعاب (TAPPING SADDLE) بعنوان PURGING TEE روی قطعه لوله جدید (که بجای قطعه لوله معیوب قرار است جایگزین شود) نصب گردد و عمل سوراخ کاری (TAPPING) پس از طی زمان (COOLING TIME) لازم صورت پذیرد. پرواضح است که وجود علمک امکان استفاده از آن به منظور تخلیه گاز نشت یافته، نیاز به PURGING TEE را منتفی خواهد کرد. سایر شرایط مشابه روش تعمیرات در اروپا می‌باشد.

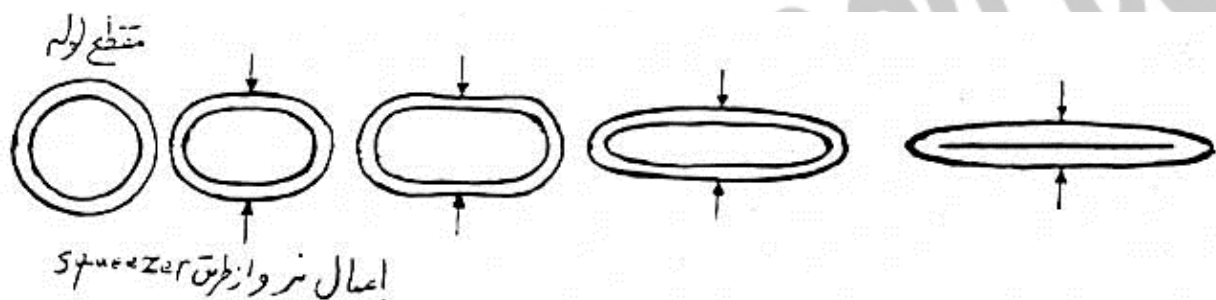
ج) تعمیرات در خطوط با قطر بیشتر از $110\text{ mm} - D > 110\text{ mm}$

روش تعمیرات در این بخش دقیقاً مطابق بند «ب» می‌باشد.

یکی از ویژگیهای بارز لوله های PE، خاصیت انعطاف پذیری (FLEXIBILITY) می باشد که بر همین اساس در شبکه های PE موضوع کاربرد چلانگر (SQUEEZER) همواره در نظر و مورد استفاده بوده است و به همین دلیل و بلحاظ چنین امکانی معمولاً تعداد شیرهای موجود در شبکه های PE در مقایسه با شبکه های فلزی بصورت قابل ملاحظه ای کاهش یافته است.

ویژگی انعطاف در لوله های PE این امکان را در اختیار بهره بردار می گذارد که لوله های PE را با فشار تعیین شده ای از طریق چلانگر (SQUEEZER) فشرده و نتیجتاً بدون نیاز به شیر، جریان گاز را بند آورده و پس از عملیات مورد نظر مجدداً فشار از روی لوله برداشته شود و به کمک گیره های مخصوص مدور کننده (REROUNDING CLAMPS) لوله شکل طبیعی قبلی را پیدا کند. در واقع وجود این ویژگی در لوله های PE مدد موثری در تقلیل هزینه های ناشی از خرید و نصب شیرهای شبکه توزیع می باشد و لذا معمولاً شبکه های PE با تعداد شیرهای کاهش یافته رواج و شیوع دارند.

اصل قابل قبول و مورد تأیید «استفاده از تکنیک (SQUEEZER)» در لوله های PE قطعاً به منزله کاربرد بدون حد و معیار چلانگر (SQUEEZER) نمیباشد و به عبارتی دیگر کاربرد (SQUEEZER) مستلزم رعایت ضوابط و مقرراتی است که یقیناً عدم رعایت این اصول منجر به بروز اشکالات و نقائص عدیده ای در لوله ها و اتصالات و ... پلی اتیلنی خواهد گشت. به منظور آشنایی بیشتر با چنین ضوابط و محدودیتهای به ذکر پاره ای از آنها پرداخته می شود. در صورتی که بخواهیم نحوه اعمال نیرو به لوله های PE را در حین استفاده از چلانگر (SQUEEZER) بطور شماتیک و ساده نمایش دهیم. اشکال ذیل تا حدود گویای مطلب می باشند:

همانطور که از تصویر نیز برداشت می شود در خلال چلانیدن (SQUEEZER) و اعمال نیرو از طریق (SQUEEZER)، لوله ها تحت نوعی تنگی و فشار (TIGHTNESS) قرار می گیرند. حداکثر تنگی مجاز بر اساس تحقیقات بعمل آمده در لوله های پلی اتیلن بستگی به نوع پلی اتیلن (از نظر دانسیته) داشته و از قرار ذیل است:

PE (HIGH DENSITY): $1 \times 2 \times (S=WALL THICKNESS)$

PE (MECIUM DENSITY) : $0.8 \times 2S$ (S= WALL THICKNESS)

از طرف دیگر ثابت شده است به جهت آینده ی کامل (SEALING) و ممانعت از هر گونه نشستی جزئی در خروجی چلانگر (DOWN STREAM OF SQUEEZER) لازم است میزان تنگی و فشار روی لوله در حد $0.7 \times 2S = TIGHTNESS$ باشد. با مقایسه این رقم را ارقام قبلی کاملاً روشن است که :

$0.7 \times 2S < 1 \times 2S \rightarrow$ HIGH DENSITY

$0.7 \times 2S < 0.8 \times 2S \rightarrow$ MEDIUM DENSITY

با مقایسه ارقام فوق به وضوح معلوم می شود که همواره در خروجی چلانگر (DOWNSTREAM OF SWUEEZER) نشستی گاز وجود خواهد داشت و این پدیده حتماً در عملیات تعمیر و ترمیم

موثر خواهد بود و از اینرو لزوماً بایستی مورد نر قرار گرفته و بنحوی مرتفع گردد.

بر اساس تحقیقات سازمان GAS DE FRANCE از طریق شبیه سازی (SIMULATION)

ثابت شده است که پس از استفاده از SQUEEZER نوعی انتشار ترک به نام SCG (رشد آهسته ترک SLOW CRACK GROWTH به خصوص در لوله های ساینز بالا که ضخامت دیواره بیشتری دارد، در بدنه لوله ایجاد می شود که ممکن است در خلال کاربرد SQUEEZER و یا

بلافاصله پس از آن ظاهر نشود ولی چند هفته یا چند ماه یا حتی چند سال بعد بروز کرده و ایجاد مشکلات نماید. این موضوع موجب شده است که بحث کاربرد سیستم SQUEEZER بطور مطلق و عاری از هیچگونه عارضه پنداشته نشود و نیروهای اجرائی و تعمیراتی در صدد تقویت و تحکیم موضوع چلانده شده در لوله، پس از استفاده از چلانگر (SQUEEZER) برآیند. بنابراین بمنظور تقویت و استحکام (REINFORCEMENT) لوله به حالت مدور قبلی برگردد و دچار دو پهنی (OVALITY) نباشد.

ثانیاً بوسیله اتصالات مخصوص تقویتی (REINFORCEMENT SADDLE) حمایت و تقویت شود.

علاوه بر موارد فوق به لحاظ تضعیف لوله در محل SQUEEZING سایر نکات ذیل بر طبق استاندارد EN موکداً توصیه می گردد.

- حداقل فاصله محل چلانندن (SQUEEZING) تا محل جوش و اتصال: $3 \times D$
بطوریکه قطر خارجی لوله = D

- حداقل فاصله محل چلانندن (SQUEEZING) تا محل قبلی چلانندن: $6 \times D$
بطوریکه قطر خارجی لوله = D

پس از استفاده از سیستم SQUEEZING در یک موضع، مجدداً استفاده از SQUEEZING در همان موضع به هیچ وجه مجاز نمیباشد.

در دمای پائین محیط معمولاً انعطاف (FLEXIBILITY) لوله های PE کاسته می شود و یک نوع رابطه مستقیم بین انعطاف و دمای محیط وجود دارد و لذا برخی از شرکتهای گاز رسانی اعتقاد دارند که حداقل دمای محیط جهت چلانندن SQUEEZING $5^{\circ}C -$ است و به هر صورت بایستی دمای محیط در عملیات چلانندن مد نظر قرار گیرد. نکته دیگر حائز اهمیت مدت زمان عملیات چلانندن

SQUEEZING می باشد که حتی المقدور بایستی کوتاه و محدود بوده و لازم است از اطالۀ زمان و تصور «نامحدود بودن زمان عملیات چلانندن» پرهیز شود.

در کشورهای اروپایی کاربرد چلانگر (SQUEEZING) در شبکه های PE مرسوم می باشد ولی با توجه به ملاکها و محدودیتهای کاربردی و تجارب کسب شده از طریق شرکتهای ذیربط و آزمایشهای صورت گرفته از طریق سازمان معروف CAS DE FRANCE کم و کیف استفاده از شیوۀ چلانندن (SQUEEZING) بشرح ذیل رایج و متداول است. لازم به توضیح است که شیوۀ های عملی ذیل در اروپا با توجه به عدم وجود تعداد قابل ملاحظه شیر در شبکه های PE می باشد و در واقع فرض بر این است که بدون استفاده از شیر اقدام به قطع جریان گاز و عملیات تعمیراتی بعدی خواهد شد.

- D < 40 mm : لوله های PE با قطر کمتر از 40 mm

در این موارد استفاده از چلانگر (SQUEEZER) بلاشکال است و پس از خاتمۀ عملیات چلانندن (SQUEEZING) بایستی لوله به کمک گیره های مخصوص مدور کننده (PEROUNDING (CLAMPS شکل طبیعی خود را پیدا کند. پس از این عمل بوسیله نوارهای مخصوصی محل رانده شده لوله علامت زده شود تا احیاناً مورد چلانندن (SQUEEZING) مجدد واقع نشود. رعایت حداقل فاصله تا محل اتصالات جوش و مکانیکی و چلانندن بعدی بشرح گذشته ضروری است.

$40 \text{ mm} \leq D \leq 110 \text{ mm}$ لوله های پلی اتیلن با قطر بیشتر یا مساوی 40 mm و کمتر یا مساوی

110 mm

در چنین مواردی کاربرد چلانگر (SQUEEZET) بلاشکال است و پس از خاتمۀ عملیات چلانندن (SQUEEZING) بایستی لوله به کمک گیره های مخصوص مدور کننده (PEROUNDING (CLAMPS شکل طبیعی خود را پیدا کند. پس از این عمل بوسیله اتصالات تقویتی (REINFORCEMENT SADDLE) موضع چلاننده شده در لوله بایستی مورد مایت واقع شود

و معمولاً اینگونه اتصالات از طریق روش الکتروفیوژن روی لوله در محل چلانیدن شده جوش خورده و بدین ترتیب لوله را تقویت کرده و استحکام می‌بخشد.

لازم به ذکر است که در حین چلانیدن لوله (SQUEEZING) اثرات تضعیف کننده و ترکهای احتمالی (S.C.G) ناشی از چلانگر (SQUEEZING) در محدوده‌ای از لوله امکان نشر و توسعه دارد و نمیتوان چنین آثاری را صرفاً محدود به نقطه استقرار چلانگر (SQUEEZER) روی لوله دانست و لذا طول و سایر ابعاد و مشخصات REINFORCEMENT SADDLE حساب شده و متناسب با همین موارد اشاره شده است. از اینرو هیچگاه نمیتوان به منظور تقویت لوله پس از SQUEEZER به یک کوپلر عادی الکتروفیوژن اکتفا نمود، چرا که این کوپلر عادی دارای مشخصات مورد نظر و حساب شده برای این منظور نمیباشد.

رعایت حداقل فاصله تا محل اتصالات جوش و مکانیکی و چلانیدن بعدی بشرح گذشته ضروری است.

D < 110 mm : لوله‌های پلی اتیلنی با قطر بیشتر از 110 mm

در چنین شرایطی کاربر چلانگر (SQUEEZER) بصورت عمومی و در هر موقعیت توصیه نمیشود. چرا که در اقطار بالا معمولاً لوله با دشواری و صعوبت میتواند شکل مدور و طبیعی اولیه خود را پیدا کند و نیاز به تجهیزات جدید و مخصوص می‌باشد. اصولاً مشکلات عملی قابل ملاحظه‌ای متعاقب استفاده از تکنیک SQUEEZING پیش خواهد آمد. لذا نمیتوان موارد تقویتی و ایمنی لوله را (پس از استفاده SQUEEZER) مشابه لوله‌های با قطر کوچکتر از 110 mm از طریق کاربرد REINFORCEMENT SADDLE به سهولت برقراری و تامین نمود.

موارد فوق‌الاشاره نمیتواند کاربرد چلانگر (SQUEEZER) را در لوله‌ها با قطر بیشتر از 110 mm را بطور مطلق نفی ورد کند. گاهی اوقات بعثت پیش آمدن شرایط اضطراری و وقوع حوادث غیرمترقبه ناگزیر از کاربرد چلانگر (SQUEEZER) می‌باشیم. مثلاً فرض کنید که در این حفاری، لوله پلی اتیلن دچار سوراخ یا ترک بزرگ شده و گاز با فشار زیاد در حال فوران است. در چنین اوضاعی تنها

وسیله موثر همانا چلانگر (SQUEEZER) و امداد فوری از طریق آن میسر است و میتوان بلافاصله در همان چاله و محل حفر شده و بدون نیاز به حفاری جدید، چلانگر (SQUEEZER) را در دو طرف محل صدمه دیده روی لوله به کار بست و جریان گاز را فوری قطع کرد.

مثال فوق نمونه‌ای بارز از شرایطی است که هیچ وسیله‌ای در حد چلانگر (SQUEEZER) به طور فوری و موثر قادر به کنترل و مقابله با حادثه و فوران گاز نمیباشد. حتی اگر فرض شود که در شبکه پلی اتیلن (علیرغم عرف متداول) تعداد شیرها متعدد باشد و امکان قطع گاز از طریق شیر وجود داشته باشد با در نظر گرفتن مشکلاتی از قبیل زیر باز به نظر می‌رسد که چلانگر (SQUEEZER) بهترین وسیع‌ترین وسیله قطع فوری گاز است.

۱- عدم سرعت عمل و تسلط به نقشه‌های شبکه و آگاه نبوده به موقعیت شیرها و نهایتاً عدم امکان دسترسی سریع به شیر

۲- حتی پس از یافتن موقعیت شیر معمولاً حوضچه شیر به دلیل مدفون بودن، پارک و وسائل نقلیه روی آن و ... به سرعت و سهولت در دسترس نمیباشد.

۳- پس از دسترسی به شیر معلوم نیست که بتوان آنرا به راحتی و سرعت بست و غالباً عملکرد شیر روان نمیباشد.

۴- غالباً شیرها دارای نشتی قابل ملاحظه می‌باشند.

۵- معمولاً با توجه به فاصله محل حادثه تا شیر، قطع جریان گاز از طریق شیر مستلزم تحمل قطعی گاز در منطقه وسیع و تخلیه حجم متنابهی از گاز می‌باشد که بالطبع ضمن اسراف مقدار فراوان گاز، عمل تخلیه جریان گاز هم فی‌الغور نمیباشد و ایمن شدن فضای حادثه نیز به سرعت مقدور نیست.

با التفات به مطالب فوق بنظر می‌رسد که در صورت بروز حوادث پیش‌بینی نشده و نشت فراوان گاز بطور اجتناب ناپذیر لازم است چلانگر (SQUEEZER) را مورد استفاده قرار داد. از آنجائی که پس از استفاده از چلانگر (SQUEEZER) تقویت و حمایت لوله به دلیل توضیحات پیش در لوله‌های با

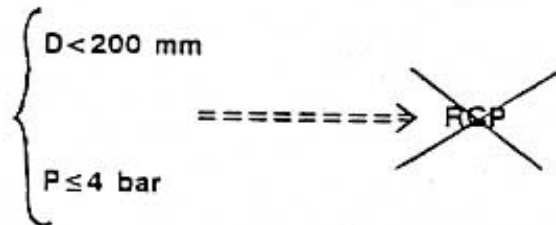
قطر بیشتر از 110 mm از طریق اتصالات تقویتی REINFORCEMENT SADDLE میسر
نمیباشد توصیه می شود به منظور حل مشکل از لوله جلا شده (SWUEEZED PIPE) صرف
نظر شود و آنرا بترین در واقع لازم است به لحاظ بروز صدماتی از قبیل SCG ناشی از چلانیدن
(SQUEEZING) در لوله، آنرا با رعایت حداقل فاصله $3 \times D$ قبل از محل چلاننده شده قطع کنیم.
بدین ترتیب با استفاده از چلانگر (SQUEEZER) شرایط حاد در حادثه مرتفع می شود و پس از
توقف نشی شدید گاز و ایمن سازی فضای حادثه اقدام به تعویض لوله مصدوم می شود که لازمست
برای جایگزینی لوله معیوب، طول لوله جدید با لحاظ کردن محل چلاننده شده (و حداقل فاصله
 $3 \times D$ نسبت به آن نقطه) انتخاب شود.

بدیهی است در حین ترمیم شبکه و تعویض لوله معیوب، به جهت توقف جریان گاز نیاز به وسایل و
تجهیزات دیگری می باشد که در حال حاضر در اروپا از دو دستگاه به نامهای P2000 و
POLYSTOPP استفاده می شود که ارائه توضیح در خصوص مشخصات و قابلیت های این دو دستگاه
مستلزم گشایش مبحث جدیدی خواهد بود.

به هر حال همانطوریکه ملاحظه می شود به جز شرایط حاد و غیرمترقبه در سایر شرایط پیش بینی شده،
انجام تعمیرات در خطوط لوله با قطر بیشتر از 110 mm نیازی به چلانگر (SQUEEZER) نداشته
و به دلیل آثار نامطلوب ناشی از کاربرد چلانگر و عدم امکان رفع آنها، اصولاً مجاز نبوده و تصویب
نیمشود.

مطالب مشروح گذشته در رابطه با قابلیت ها و محدودیتهای شیوه چلانیدن (SQUEEZING) مبتنی با
شرایط شبکه های پی اتیلن با تعداد بسیار محدود شیر می باشد و به تعبیری دیگر فرض بر این است که
اصولاً به منظور قطع جریان گاز شیری وجود ندارد که از آن بتوان استفاده نمود. اما در شبکه های پلی
اتیلن موجود در ایران، با توجه به نوع طراحی شبکه توزیع و ویژگی وجود تعداد قابل توجه شیر و

شرایط ملی بهره‌برداری، شیوه‌های منتخب به منظور قطع جریان گاز و مخصوصاً انجام تعمیرات نسبتاً متمایز می‌باشد که البته در جای خود بطور مبسوط ارائه خواهد گردید.

انتشار ترک در لوله‌های PE

در لوله‌های PE مسئله انتشار و توسعه ترک به لحاظ ساختار مولکولی پلی اتیلن مطرح می‌باشد. پلی اتیلن با دانسیته بالا بیش از 90% حالت تبلور و کریستال دارد و بنابراین آمادگی و استعداد اولیه برای رشد و گسترش سریع ترک را از خود ابراز می‌کند.

معمولاً انتشار ترک میتواند در قالب ۲ نوع و حالت بروز نماید:

۱- اشاعه تند و سریع ترک (RCP): RAPID CRACK PROPAGATION

۲- انتشار و رشد آهسته ترک (SCG): SLOW CRACK GROWTH

«اشاعه سریع ترک»

نظر به اینکه پلی اتیلن بویژه از نوع سنگین (HIGH DENSITY) یک جسم بلوی محسوب می‌شود قاعدتاً در مقابل رشد ترک می‌تواند واحد زمینه مستعدی باشد. بطوریکه گاهی اوقات ترک ایجاد شده ناشی از ضربه عامل خارجی همچون بیل مکانیکی و ... متأثر از انرژی داخلی به سرعت چند صد متر در ثانیه گسترش می‌یابد. بدیهی است فشار داخلی لوله تامین کننده انرژی لازم جهت اشاعه سریع ترک می‌باشد و دمای پائین نیز بطور بارز در اشاعه ترک (بصورت سریع) تاثیر می‌گذارد. نوع پلی اتیلن از نظر دانسیته (DENSITY) و شاخص سیالیت مذاب (MELT FLOW)

INDEX, MFI نیز در اشاعه سریع مؤثر است. بر اساس تحقیقات بعمل آمده، آزمایشهای مخصوص و تجارب موجود ثابت شده است که در لوله‌های کوچکتر از 200 mm و فشار کمتر یا مساوی 4 bar اصولاً توسعه ترک از نوع RCP وجود ندارد.

«انتشار و رشد آهسته ترک»

در گذشته رزین‌های کاربردی در لوله‌های پلی اتیلن که در مراحل اولیه رشد و تکامل بوده‌اند. در مقابل انتشار آهسته ترک بعنوان رایجترین اشکال لوله‌های PE حساس و آسیب پذیر محسوب می‌شوند.

انتشار آهسته ترک ناشی از رشد آهسته ترکهایی است که بوسیله فشارهای داخل لوله ایجاد می‌شود. این فشارها میتواند از برخورد و ضربه‌ها، ریزش و فرو نشستن خاک، بار ترافیک چلانیدن نامناسب، (SQUEEZING) یا انقباض حرارتی بوجود آید.

البته امروز با رشد تکاملی و پویایی که در مساحت لوله‌های پلی اتیلن وجود دارد میتوان تا حدود زیادی نگرانی ناشی از رشد آهسته ترک را فراموش کرد. لکن این مسئله بطور کل مرتفع نگردیده است و بر اساس تحقیقات بعمل آمده در اروپا از طریق سیستم مشابه (SIMULATION) مشاهده شده است که به خصوص پس از کاربرد چلانگر (بوئزه در لوله‌های سایرهای بالا) اکیداً توصیه می‌شود لوله مورد تقویت و حمایت واقع شود. این هدف بوسیله اتصالات مخصوص عملی است و در بحث SQUEEZING بطور مبسوط آورده می‌شود.

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

معرفی دستگاه P2000

معرفی دستگاه P2000

مقدمه:

دستگاه P2000 در شبکه‌های پلی اتیلین دارای کاربردهای تعمیراتی و اجرائی است که وجود آن تسهیلاتی را برای مجریان و بهره‌برداران فراهم می‌آورد لذا با ذکر اهم کاربردهای این دستگاه بشرح ذیل و توضیح هر بخش بطور جداگانه در انتها لزوم تهیه و استفاده از آنرا تشریح خواهیم کرد. لازم به ذکر این که ماکزیمم فشاری که دستگاه مذکور میتواند مورد استفاده واقع گردد 6 bar بوده بنابراین برای شبکه‌های شهری کشور ما با فشار 4 bar امکان استفاده از این دستگاه وجود دارد. اهم استفاده های از این دستگاه عبارت است از:

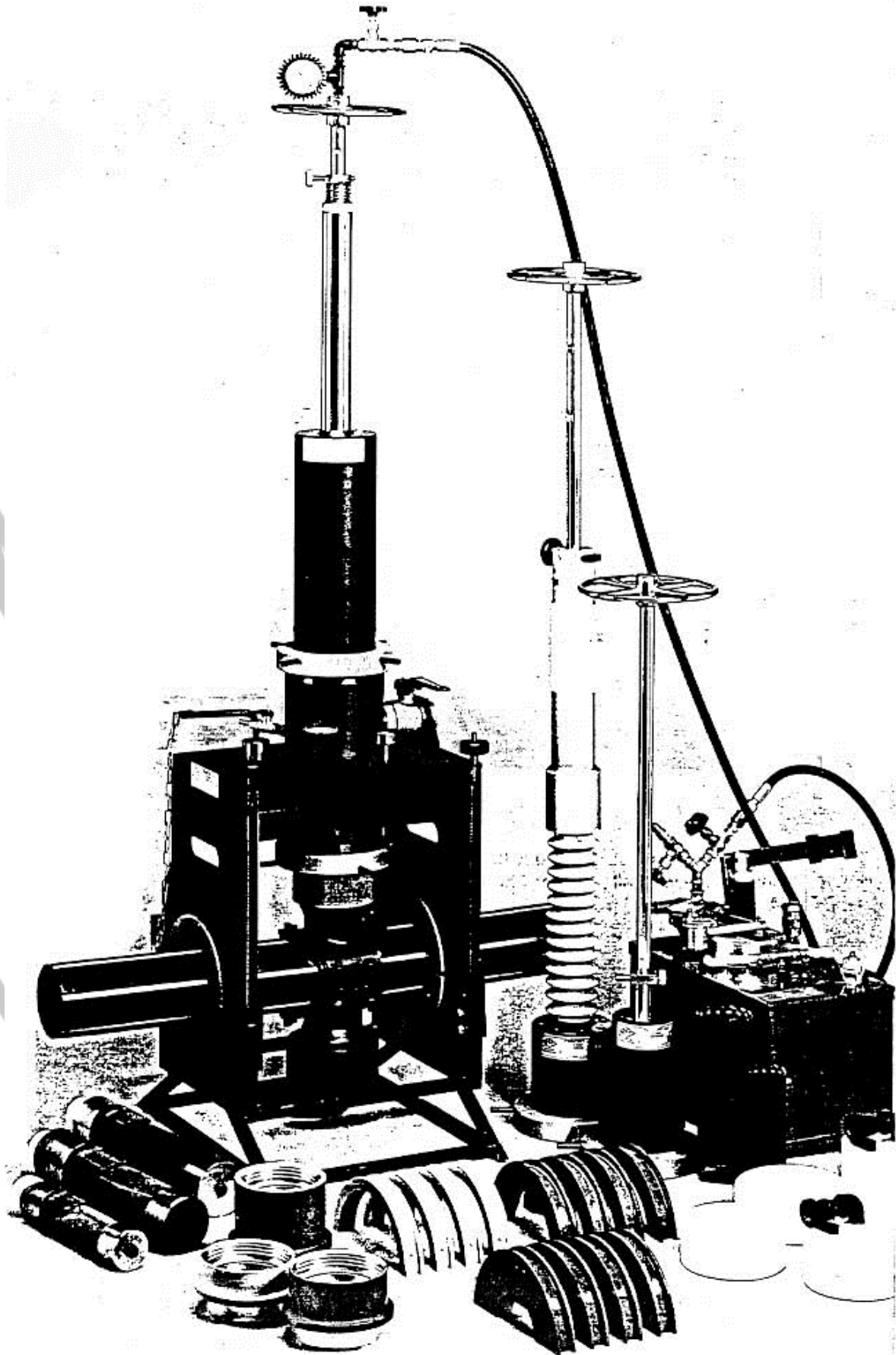
- ۱- اخذ انشعاب از خط گاز دار بدون قطع گاز
- ۲- اتصال به خط گازدار شبکه جدید بدون قطع گاز
- ۳- نصب خط کنار گذار بمنظور آزاد کردن بخشی از شبکه برای ترمیم بدون قطع گاز مشترکین در مسیر
- ۴- قطع گاز از محل انشعاب نصب شده یا از مسیر خط اصلی بدون استفاده از شیر

اجزاء دستگاه

شمای کلی این دستگاه در صفحه بعد دیده می‌شود و شامل اجزاء بشرح ذیل است:

UNIVERSAL GAE VALVE
DEILLING MACHIN
STOPPER DEVICE OR PLUGGING MACHINE
PUMP

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۵۱۱-۶۶۴۱۲۶۰ تماس حاصل نمایید

PLUG SETTING MACHINE

TEST CAP

ADAPTERS

ETC

اجزاء مذکور در شکل صفحه قبل مشهود است لیکن برای توضیح بیشتر برخی از این اجزاء را بتوان در اشکال این صفحه و صفحه بعد مشاهده نمود ضمناً توضیحاتی نیز در مقابل هر تصویر داده شده است.

پمپ دستی سیستم P2000 با شیلنگ به دستگاه و یا ماشین قطع PLUGGING MACH. متصل

شده و کاربرد آن اعمال فشار به داخل STOPPER به منظور قطع جریان گاز از یک مسیر و یا تغییر

جهت جریان گاز است. فشار اعمالی بوسیله پمپ را میتوان از GAGE نصب شده روی ماشین قرائت

نمودن. میزان این فشار برای قطع کامل گاز 12 bar و برای تغییر جهت آن در شبکه‌های با فشار 4

bar معادل 5 bar است.

STOPPER روی PLUGGING MACH. نصب شده است. داخل STOPPER فشاری

معادل 12 bar اعمال شده و کاربرد این STOPPER برای لوله با قطر 110 mm و 125 mm

است.

تیغه ماشین دریل DRILLING MACH. در قطرهای مختلف تنها از دو تیغه استفاده می‌شود تیغه

ولی برای اقطار 110 mm و 125 mm و تیغه دوم برای اقطار 160 mm و 200 mm کاربرد

دارد.

DRILLING MACH. عملیات سوراخکاری با استفاده از ماشین دریل.

بدنه اصل NIVERSAL VALVE- P2000 در حالی که روی یک اتصال دو سرپیچ نصب شده

روی خط لوله قرار داد دیده می‌شود. شناخت این قسمت از سیستم اهمیت زیادی دارد قسمت آبی

رنگ یکی از ADAPTER هاست که برای هر قطر لوله اصلی ADAPTER مخصوص به آن قطر

**جهت خرید فایل word به سایت www.kandooch.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید**

و وجود داشته و کلاً ۴ نوع ADAPTER با رنگهای آبی برای قطر 110 mm ، سبز برای قطر 125 mm ، قرمز برای قر 160 mm و زرد برای قطر 200 mm وجود دارد.

در قسمت بالایی ۳ عدد شیر وجود دارد که دوتای آنها دارای دسته ثابت (برنگ قرمز) و دیگری دارای دسته غیر ثابت است.

دو شیر اول به ترتیب برای انجام عملیات نصب خط گذرگاه را به قطر $\frac{1}{2}$ " و دیگری شیر به قطر $\frac{1}{2}$ " برای تخلیه گاز و... بکار میرود.

شیر با دسته غیر ثابت جدا کننده فضای بالای شیر از محل در پوش بالائی اتصال یک سردنده یا دو سرنده (دو سر پیچ) بوده و کاربرد آن به هنگام تعویض ماشین های مختلف است.

برای نصب UNIVERSAL VALVE روی خط لوله پس از حفر کانال و آماده ساختن شرایط جهت نصب بروش زیر عمل می شود.

ابتدا پیچهای بالای دستگاہ را به دست شکل کرده فک پائینی از فک بالایی جدا گردد. دو ک کاملاً از هم جدا نمیشوند بهلک طرف دیگر بصورت لولائی از فک بالا آویزان می شود. با جدا شدن یک طرفی فکین از یکدیگر میتوان در محل مورد نظر سیستم را روی اتصال مربوطه قرار داد.

با تنظیم آداپتور (ADAPTER) روی قسمت فوقانی اتصال میتوان مجدد دو فک را بهم نزدیک کرده پیچهای مربوطه را کاملاً محکم نموده در این حالت سیستم آماده است تا با نصب هر یک از ماشینهای مخصوص بکار گرفته شود.

اتصالات خاص

برای استفاده از دستگاه P2000 دو نوع اتصال بشرح ذیل همواره مورد استفاده واقع می شود بطوریکه

میتوان گفت هر دو اتصال جزء لاینفکی دستگاه محسوب می شود. این اتصالات عبارتند از:

اتصال ویژه انشعاب (اتصال یک سر پیچ)

شمای این اتصال را میتوان در تصویر زیر مشاهده کرد.

همچنانکه در شکل مشاهده می شود یک سر آن دنده پیچ و سر دیگر فاقد دنده پیچ بوده و میتوان

الکتروفیوژن و با استفاده از یک کپسر (COUPLER) آنرا به شبکه اپلی اتیلین وصل نمود.

این اتصال در اقطار 110 mm, 125 mm, 160 mm و 200 mm وجود دارد و مطابق جدول

زیر میتوان از آن انشعاب گرفت. کاربرد اصلی این اتصال بار اخذ انشعاب از زیر لوله است که

در بخش بعدی راجع به آن توضیح داده شده است.

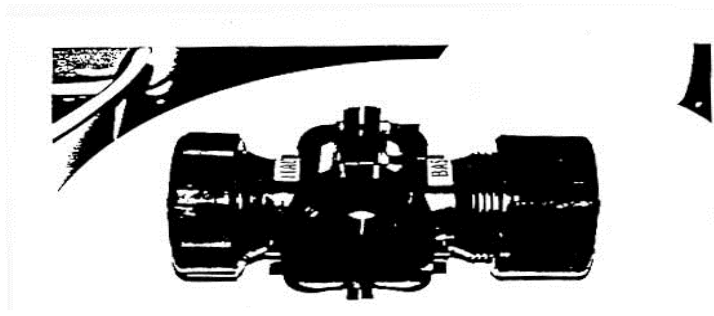
قطر خط لوله اصلی	قطر خط انشعاب
110 mm و از زیر لوله	110 mm
125 mm و از زیر لوله	110 mm
160 mm و از زیر لوله	125 mm
200 mm و از زیر لوله	125 mm

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

برای نصب اتصال ویژه انشعاب که بروش الکتروفیوژن روی لوله اصلی نصب می شود ضوابط مربوط به
جوشکاری الکتروفیوژن را کاملاً بایستی رعایت کرده با استفاده از ماشین جوشکاری مناسب اقدام به
نصب نمود.

اتصال دو سر پیچ

شمای این اتصال را میتوان در تصویر زیر مشاهده کرد:

همچنانکه در شکل مشاهده می شود هر دو خروجی اتصال بصورت دنده پیچ است.

این اتصال در اقطار 110 mm , 125 mm , 160 mm و 200 mm ساخته می شود و کاربرد

اصلی آن در مواردی بجز اخذ انشعاب است که در بخش های بعدی توضیح داده شده است.

برای نصب اتصال دو سرپیچ روی لوله اصلی به اقطار فوق الذکر با رعایت ضوابط مربوط به جوشکاری

الکتروفیوژن و با استفاده از یک ماشین جوشکاری مناسب میتوان اقدام نمود.

کاربردهای P2000

۱- اخذ انشعاب از خط گاز دارد بدون قطع گاز

در مواردی که بعلت قطع گاز برای اخذ انشعاب، گاز تعداد زیادی از مشترکینت قطع میشود میتوان با

استفاده از دستگاه مذکور قطع گاز نسبت به اخذ انشعاب اقدام نمود.

در این حالت از اتصال ویژه انشعاب یا اتصال یک سرپیچ استفاده میشود. و به لحاظ طرز قرار گرفتن

دستگاه روی لوله معمولاً مذکور و بدون قطع گاز نسبت به اخذ انشعاب اقدام نمود.

در این حالت از اتصال ویژه انشعاب یا اتصال یک سرپیچ استفاده میشود و به لحاظ طرز قرار گرفتن

دستگاه روی لوله معمولاً انشعاب از زیر لوله گرفته میشود.

بر اساس قطر مورد نظر و در محل مربوطه ابتدا نسبت به نصب اتصال ویژه روی خط لوله اصلی اقدام

میشود. و برای اینکه بتوان براحتی از دستگاه استفاده کرد کانالی در امتداد لوله به طول ۱/۲ m و عرض

0.8 m ایجاد کرده ضمناً زیر لوله را نیز به اندازه 0.5 m حفاری میکنیم.

در این حالت بایستی اتصال نصب شده بمنظور بهره برداری از گاز اولاً به شبکه جدید متصل گردد و

ثانیاً از محل اتصال نصب شده نسبت به برقراری جریان گاز اقدام نموده و ثانیاً بایستی اطمینان حاصل

کرد انشعاب از اتصالی کاملاً مطمئن اخذ خواهد شد لذا انجام آزمایش مقاومت و نشتی اتصال نصب

شده ضروری است برای این منظور به روش زیر عملی میکنیم.

آزمایش مقاومت و نشتی اتصال نصب شده

برای انجام آزمایش از TEST CAP استفاده می کنیم. این قطعه که در شکل اصلی به رنگ سفید دیده میشود. در روی قسمت بالای اتصال نصب شده پیچیده شده اگر در محل خود کاملاً محکم شود آببندی خواهد شد پس از نصب در پوش مخصوص آزمایش فشاری معادل ۱/۵ برابر فشار بهره برداری (در ایران حدود ۹۰ psi) به داخل در پوش اعمال شده در مدت چند دقیقه ضمن کنترل فشار با استفاده از GAGE بوسیله کف صابون از وجود یا عدم وجود نشتی مطمئن میشویم.

توضیح: در ادامه بحث هر جا از دستگاه P2000 نام میبریم منظور بدنه اصلی دستگاه یا UNIVERSAL GATE VALVE بوده به لحاظ سهولت در کاربرد کلمه دستگاه یا دستگاه p2000 ذکر شده است.

پس از انجام آزمایش مقاومت و نشتی میتوان مستقیماً اتصال ویژه را به خط جدید متصل کرده و یا اگر خط آماده نباشد با نصب یک شیر بلافاصله پس از اتصال به منظور جلوگیری از خروج گاز می توان اتصال مربوطه را به خط جدید متصل نموده در این حالت فرض بر این است که شبکه جدید آماده بهره برداری است و شرایط تزریق گاز در آن رعایت میگردد. ذیلاً ادامه کار توضیح داده شده است.

اتصال خط انشعاب به خط اصلی

قبل از انجام عملیات سوراخکاری میبایستی خط جدید را به خط قدیم از محل اتصال ویژه انشعاب متصل نمود. این کار با استفاده از قطعات پلی اتیلن نظیر زانو، کاپلر و ... و یا روش الکتروفیوژن صورت می پذیرد.

برقرار کردن جریان گاز

این مرحله شامل بخش های زیر است.

سوراخ کردن خط لوله اصلی

ابتدا با استفاده از مبدل (ADAPTER) قطر مورد نظر را روی دستگاه p2000 تنظیم میکنیم. سپس

دستگاه را طوری روی لوله قرار میدهیم که روی اتصال ویژه انشعاب قرار گیرد.

ماشین دریل را با نصب تیغه مخصوص خود (از نظر قطر انشعاب کنترل تیغه ضروری است) روی دستگاه می‌بندیم. و پیچ آنرا کاملاً محکم کرده تا در جای خود تثبیت شود.

روی ماشین دریل قطرهای مختلف نوشته این اعداد مربوط به قطر لوله اصلی است و منظور از نوشتن این اعداد کنترل عملیات سوراخکاری است.

به آرامی و با دست شروع به کار کرده بایستی به اندازه دو برابر ضخامت لوله سوراخ شود به محض سوراخ شدن لوله فشار خط لوله روی گیج قابل قرائت است.

وقتی که روی لوله سوراخ شده دسته ماشین آزاد شده آنرا فشار داده تا روی لوله (داخل جداره لوله) قرار گیرد مجدداً با اعمال فشار و چرخش دسته لوله را سوراخ کرده و به این ترتیب مسیر حرکت گاز به داخل خط لوله جدید باز میشود. ضمناً تراشه‌های پلی اتیلن و لوله بریده شده به داخل تیغه رانده شده پس از خروج تیغه از دستگاه میتوان آنرا خارج نمود.

بدیهی است که خط انشعاب جدید از نظر آمادگی برای تزریق گاز بایستی کاملاً کنترل گردد.

برداشتن ماشین دریل

برای برداشتن ماشین دریل با دست دسته آنرا از درون ماشین بیرون کشیده تا کاملاً آزاد شود. شیر روی دستگاه P2000 را در حالت بسته قرار می‌دهیم و از محل شیر تخلیه گاز پشت شیر را تخلیه میکنیم به این ترتیب زیر شیر فشار شبکه و روی آن به فضای آزاد ارتباط دارد. حالا میتوان پنچ دستگاه را (ماشین

دریل) با دست باز نموده ماشین را از روی دستگاه P2000 خارج کرد

مسدود کردن مسیر جریان گاز از بالا

ماشین ویژه این کار (PLUG SERRING MA) را روی دستگاه P2000 می‌بندیم شیر تخلیه را از حالت باز به حالت بسته گذاشته شیر اصلی دستگاه P2000 را به آرامی باز می‌کنیم دسته مخصوص ماشین را به پائین رانده کپ روی اتصال را می‌بندیم پس از بستن کپ دسته ماشین آزاد شده آنرا به بالا می‌کشیم شیر را به جهت احتیاط بصورت نیمه بسته قرار داده شیر تخلیه را باز می‌کنیم تا گاز حبس شده بین کپ و دستگاه تخلیه شود.

دستگاه را به آرامی باز می‌کنیم.

نصب در پوش اتصال ویژه انشعاب

در پوش اتصال را که دارای O-RING مناسب خود میباشد به آرامی و با دست کاملاً در جای خود محکم می‌کنیم و برای اطمینان با کف صابون نیز اطراف آنرا کنترل می‌کنیم تا دارای نشتی نباشد. پس از شستشوی کف صابون مطابق ضوابط آنرا دفن می‌کنیم.

۲- اتصال به خط لوله گاز دار

در مواردی که توسعه شبکه لازم است در صورت نداشتن شیر در انتهای شبکه میتوان با استفاده از دستگاه P2000 نسبت به اتصال شبکه جدید به شبکه گاز دار بدون قطع کار اقدام نمود مراحل انجام کار بشرح ذیل است:

نصب اتصال ویژه قطع گاز (PLUGGING FITTINGS) یا اتصال دو

سرپیچ

در محلی که قرار است قطع گاز صورت پذیرد کانالی به ابعاد 1.2 mx0.8 m حفاری کرده و زیر لوله را نیز به اندازه ۰.۵ m خالی کرده اتصال مربوطه به روش الکتروفیوژن و با رعایت ضوابط مربوطه نصب خواهد شد. در اندازه‌های 110 mm , 125 mm , 160 mm و 200 mm میتوان عمل فوق را انجام داد.

آزمایش مقاومت و نشتی اتصال نصب شده

با استفاده از قطعات مخصوص آزمایش (TEST CAP) و با اعمال فشار ۱/۵ برابر فشار بهره‌برداری اتصال نصب شده را آزمایش می‌کنیم مدت آزمایش میتواند در حد چند دقیقه باشد بدیهی است که انجام آزمایش پس از اتمام زمان سرد شدن (COOLING TIME) مدرج روی اتصال به اضافه حداقل ۶۰ دقیقه پس از آن است.

سوراخ کردن خط اصلی

ابتدا با استفاده از مبدل (ADAPTER) قطر مورد نظر را روی دستگاه P2000 تنظیم می‌کنیم سپس دستگاه را طوری روی لوله قرار میدهم که روی اتصال قرار داده شود. ماشین دریل را با نصب تیغه مخصوص خود (کنترل تیغه از نظر قطر ضروری است) روی دستگاه می‌بندیم. و پیچ آنرا کاملاً محکم کرده تا در جای خود تثبیت شود. روی ماشین دریل قطره‌های مختلف لوله درج گردیده تا به این ترتیب امکان کنترل عملیات سوراخکاری فراهم شود.

با حرکت دست و به آرامی لوله را سوراخ نموده و با رعایت کامل احتیاط مانند آنچه که قبلاً توضیح داده شده است ماشین دریل را برمی‌داریم.

برداشتن ماشین دریل (DRILLING MACHINE)

به لحاظ اهمیت موضوع از نقطه نظر ایمنی این قسمت را کاملاً تشریح می‌کنیم. یادآوری می‌شود که در این بخش میخواهیم توسعه شبکه داده و عملیات اتصال به خط گاز دار را انجام دهیم در این حالت CAP ته اتصال ویژه کاملاً مسدود بوده و بالای CAP باز است تا از این طریق بتوان عمل PLUGGING را انجام داد. دسته ماشین دریل را به آرامی به بالا رانده تا کاملاً آزاد شود شیر روی دستگاه P2000 را در حالت بسته قرار داده و از محل شیر تخلیه گاز روی و بالای شیر را تخلیه میکنیم به این ترتیب زیر شیر فشار شبکه موجود است در این حالت میتوان ماشین دریل را برداشت.

قطع جریان گاز

با استفاده از ماشین قطع جریان و متعلقات مربوطه میتوان جریان گاز را قطع نموده د در این حالت ابتدا ماشین را روی دستگاه P2000 نصب کرده و در جای خود تثبیت می‌نمائیم بدیهی است که تیوب مخصوص قطع جریان روی دستگاه (ماشین مخصوص) قطع جریان رو دستگاه (ماشین مخصوص) قرار گرفته است این تیوپ بایستی بر اساس سایر لوله انتخاب شود.

پس از نصب ماشین شیر مربوطه را به آرامی باز کرده در این حالت گاز در طرفین شیر متعادل خواهد شد. دسته ماشین قطع جریان را فشار داده تا بسته به قطر لوله مورد نظر در جای خود تثبیت گردد. شیلنگ مخصوص را روی ماشین نصب نموده آنرا به خروجی پمپ متصل میکنیم و فشار را تا حدود 12 bar افزایش میدهم این فشار روی GAGE ماشین قابل قرائت است. به این ترتیب مسیر جریان گاز کاملاً مسدود میگردد. علت مسدود شدن قطعی مسیر جریان گاز انعطاف پذیری تیوب مربوطه است که حتی اگر دو پهن شدگی در لوله نیز وجود داشته باشد قادر است جریان گاز را کاملاً قطع کند.

پس از انجام عملیات اتصال به شبکه‌ای که آمادگی بهره‌برداری را دارد میتوان با کم کردن و نهایتاً صفر کردن فشار داخل تیوپ مجدداً جریان گاز را برقرار نمود.

برداشتن ماشین قطع جریان (PLUGGING MACHINE)

پس از برقراری جریان گاز دسته ماشین را به سمت بالا کشیده تا کاملاً آزاد گردد. شیر قطع ارتباط گاز با قسمت بالای شیر را می‌بندیم و گاز بالای شیر را از طریق شر تخلیه به خارج از دستگاه تخلیه می‌کنیم. ماشین قطع جریان را از روی دستگاه باز می‌کنیم.

نصب در پوش اتصال

با استفاده از ماشین قطع جریان در سدل PLUG SETTING MACH. در پول مخصوص اتصال را میتوان روی آن نصب نمود برای این منظور پس از نصب در پوش روی ماشین، ماشین را

روی دستگاه سوار کرده شیر تخلیه را کنترل میکنیم تا به حالت بسته باشد سپس شیر اصلی روی دستگاه را به آرامی باز می کنیم تا فشار گاز دو طرف شیر یکی شود. دسته ماشین را به داخل فشار داده تا در پوش روی اتصال قرار گیرد سپس با چرخاندن دسته ماشین در پوش را روی اتصال محکم می کنیم به این ترتیب ارتباط گاز داخل لوله به خارج قطع میگردد. در این حالت میتوان نسبت به جمع آوری دستگاه اقدام نمود.

رعایت نکات ایمنی در این بخش مانند آنچه که قبلاً توضیح داده شد اهمیت ویژه ای دارد و به ترتیب زیر باید اقدام گردد.

- جمع آوری ماشین. PLUG SETTING MA شامل بالا آوردن دسته فقط
- تخلیه گاز درون دستگاه از محل شیر تخلیه
- بستن شیر اصلی دستگاه
- برداشتن ماشین, PLUG SETTING MA
- باز کردن شیر اصلی دستگاه به آرامی و در صورت نداشتن مشکلی از نظر نشت و ... باز کردن کامل شیر.
- جمع آوری دستگاه اصلی بستن در پوش آخر روی قسمت دنده پی شده
- آزمایش عدم وجود نشتی با استفاده از کف صابون
- شستشوی کف صابون
- دفن لوله مطابق ضوابط

۳- نصب خط کنار گذر (BY PASS)

بمنظور انجام عملیات اجرائی و یا انجام تعمیرات و یا تغییر مسیر روی بخشی از خط گاز دار پلی اتیلن میتوان با نصب یک خط کنار گذر مسیر جریان گاز را موقتاً و بدون قطع گاز مشترکین تغییر داد سپس

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۵۱۱ تماس حاصل نمایید

عملیات مربوطه را انجام داده و پس از اجرا مجدداً نسبت به جمع آوری خط کنار گذر اقدام نمود.

مراحل انجام کار بشرح ذیل است:

نصب اتصال دو سرپیچ

حتماً بایستی از اتصال دو سر پیچ استفاده کرد تا پس از اتمام عملیات امکان جمع آوری و قطع جریان گاز بوسیله اتصال وجود داشته باشد.

از آنجائیکه عملیات BY PASS بین دو نقطه بایستی صورت پذیرد پس اولاً دو اتصال دو سرپیچ مورد نیاز بوده ثانیاً دو سری دستگاه P2000 مور نیاز است و سپس در دو نقطه مورد نظر دو عدد اتصال مربوطه را نصب خواهیم کرد.

آزمایش مقاومت و نشتی اتصال نصب شده

بر اساس روش توضیح داده شده اقدام می شود.

بستن دستگاه اصلی P2000 روی لوله با توجه به قطر آن

برای نصب دستگاه روی لوله از ADAPTOR مخصوص استفاده کرده ضمناً با استفاده از پیچهای طرفین دستگاه میتوان آن را در محل خود محکم نمود.

نصب DRILLING MACHINE روی دستگاه اصلی P2000

با توجه به قطر خط لوله تیغه مربوطه را روی ماشین دریل می‌بندیم سپس ماشین را روی دستگاه قرار داده در محل اتصال و در جای در پوش پیچی آن و با استفاده از دست ماشین دریل روی اتصال تثبیت می‌گردد.

عملیات سوراخکاری

با توجه به آماده بودن ماشین دریل بایستی عملیات سوراخکاری انجام شود اما قبل از شروع کنترل بسته بودن شیرهای روی دستگاه ضرور است.

پس از کنترل بسته بودن شیرها با چرخاندن دسته ماشین دریل عملیات سوراخکاری صورت می‌پذیرد. لازم به یادآوری است که دو برابر ضخامت لوله در سطح فوقانی و تحتانی لوله بایستی سوراخ گردد و در حین سوراخکاری دسته ماشین به سفتی می‌چرخد و به محض سوراخ شده دسته آزاد خواهد شد. ضمناً کنترل عملیات سوراخکاری با توجه به درجه اقطار لوله اصلی روی بدنه ماشین دریل نیز امکان پذیر است.

پس از حصول اطمینان از سوراخ بودن لوله برای اطمینان از وجود گاز شیر موجود روی دستگاه را به آرامی و کمی باز می‌کنیم تا فشار گاز درون دستگاه را احساس کنیم و کمی هم صبر می‌کنیم تا مخلوط هوا و گاز ایجاد شده در داخل دستگاه کاملاً تخلیه گردد.

بدیهی است که عملیات سوراخکاری در هر دو طرف با هر دو نقطه مورد نظر که قرار است. عملیات نصب خط کنار گذار از آن دو نقطه انجام شود صورت می‌پذیرد.

جمع آوری ماشین دریل مطابق روش

نصب STOPPER

برای قطع جریان گاز و یا تغییر مسیر آن در اتصال از STOPPER استفاده میشود. برای نصب STOPPER که برای اندازه‌های قطر لوله از 110 mm تا 200 mm سه نوع آن وجود دارد از

STOPPER DEV. یا PLUGGING MACHINE استفاده میشود و مراحل نصب آن بشرح

ذیل است:

- نصب STOPPER روی PLUGGING MACH.
- قرار دادن PLUGGING MACH. روی دستگاه P2000
- کنترل بسته بودن شیرهای روی ماشین
- باز کردن شیر اصلی (این شیر با دسته مخصوص باز و بسته میشود)
- حرکت دسته ماشین به سمت داخل بطوریکه STOPPER در میان لوله قرار گیرد. کنترل قرار گرفتن STOPPER در داخل لوله از روی اعداد مندرج روی ماشین با توجه به قطر لوله اصلی صورت می پذیرد.
- قرار دادن پیشانی STOPPER به سمت لوله گاز دار و پشت به لوله ای که میخواهیم آنرا BY PASS کنیم. کنترل قرار دادن STOPPER به این حلت از روی ماشین صورت می پذیرد.
- نصب شیلنگ و دستگاه پمپ بمنظور قطع جریان گاز از مسیر خط مورد نظر
- پس از نصب پمپ و متعلقات مربوطه پمپ دستی را از آب پر کرده و با زدن چند پمپ و قرائت فشار داخل STOPPER از روی GAGE فشار را تا حدود 12 Bar افزایش میدهیم. در این حالت مسیر جریان گاز به داخل دستگاه P2000 هدایت شده اگر شیر BY PADD را کمی باز کنیم جریان گاز را احساس خواهیم کرد.
- اتصال خط کنار گذر به شیرهای BY PASS
- باز کردن شیرهای BY PASS بمنظور برقراری جریان گاز از مسیر خط کنار گذر

۴- قطع گاز مسیر خط

برای قطع گاز از مسیر یک خط میتوان از شیر موجود در مسیر استفاده کرد در صورتیکه خط فاقد شیر باشد و سایز خط از 110 mm بالا باشد با توجه به محدودیت استفاده از STOPPER در سایزهای

بالا و کارآئی دستگاه P2000 میتوان برای قطع گاز از این وسیله استفاده کرد با توجه به توضیحات

بخشهای قبل در این قسمت فقط مراحل کار ذکر شده است و به ترتیب زیر است:

نصب اتصال دو سر پیچ

آزمایش مقاومت و نشتی اتصال

سوراخ کردن لوله اصلی با استفاده از DRILLING MACHINE

جمع آوری DRILLING MACK

نصب STOPPER با PLUGGING MACHINE

در این قسمت رعایت جهت نصب STOPPER اهمیت دارد.

اعمال فشار داخل STOPPER تا حد 12 Bar در این حالت مسیر گاز کاملاً مسدود شده و صد در

صد جریان گاز قطع میشود.

۵- قطع گاز از محل انشعاب ویژه (اتصال ویژه انشعاب)

در مواردی که انشعاب با استفاده از اتصال یک سر پیچ ایجاد شده است بدون نیاز به داشتن شیر میتوان

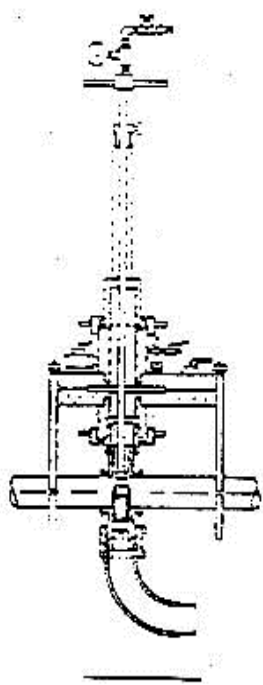
با استفاده از دستگاه P2000 نسبت به قطع گاز از محل انشعاب اقدام نموده مراحل انجام کار مانند

مراحل انجام اجرای کار در قسمت ۴+ بوده با این تفاوت که در این حالت STOPPER در محل

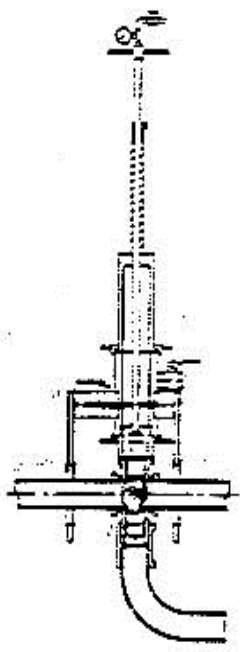
انشعاب واقع میشود بدیهی است که گاز در مسیر اصلی جریان خواهد داشت. در اشکال صفحه بعد

موارد پنج گانه فوق الذکر نشان داده شده است.

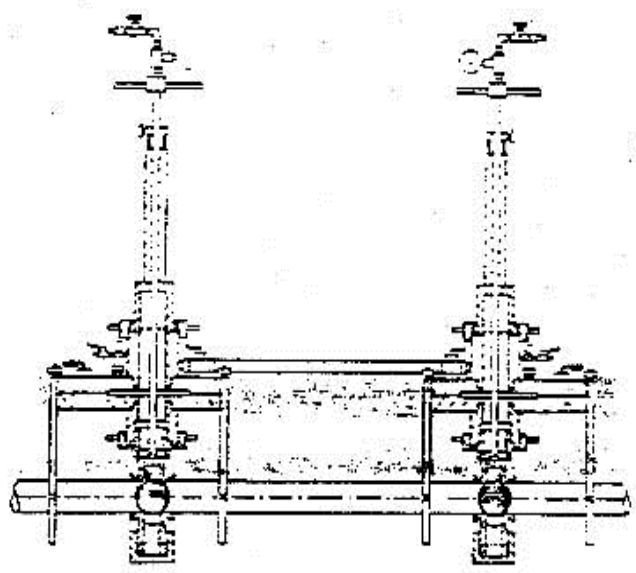
**PLUGGING OF
BOTTOM OUTLET**

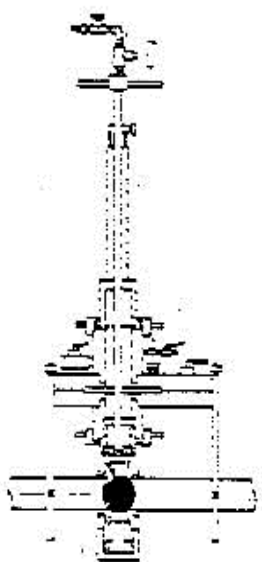
**BOTTOM OUTLET
CONNECTION
WITH PLUGGING
OF MAIN LINE**

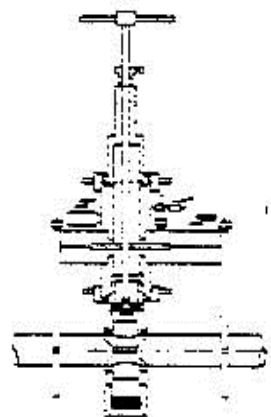
**BYPASS
INSTALLATION**

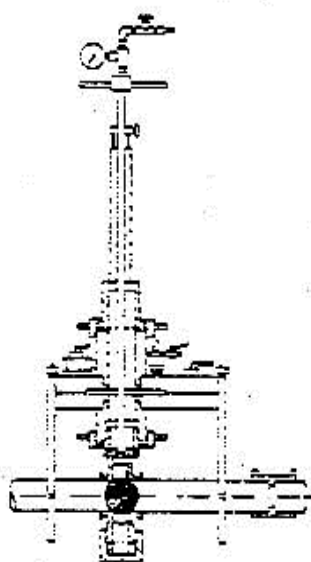
**PLUGGING
SYSTEM**

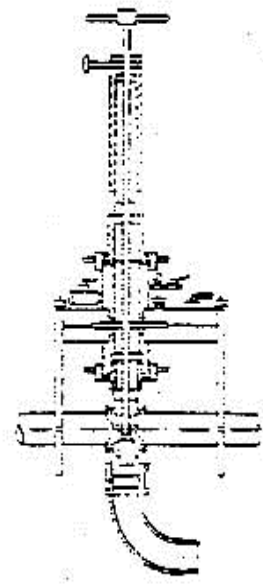
**PLUG SETTING
SYSTEM**

**PIPELINE
EXTENSION**

**BOTTOM OUTLET
CONNECTION**

نتیجه :

کاربرد دستگاههای تعمیراتی P2000 و POLYSTOPP مشابه یکدیگر است لیکن آب بندی جریان گاز در دستگاه P2000 به دلیل استفاده از کیسه‌های هوا بجای صفحات ثابت بهتر از POLYSTOPP انجام می‌گیرد. البته شایان ذکر است در شرایطی که لوله دو پهن نشده باشد آب‌بندی POLYSTOPP نیز بنحو مطلوب صورت می‌پذیرد.

در یک نگاه کلی بنظر میرسد که با عنایت به کاربردهای خاص دستگاه ، وضعیت فرهنگی، چگونگی طراحی شبکه‌های پلی اتیلن در ایران و ... الزاماً وجود چنین سیستمی ضروری نیست ولیکن در مواردی که تأمین آنها ضروری شمرده شود انتخاب یکی از دو دستگاه مذکور بر اساس «پائین‌ترین قیمت» ، بهترین فاکتور انتخاب خواهد بود.